

DIRVA

Nr. 123

Spalis-October 24, 1962

Cleveland, Ohio

Prezidentas Kennedy skelbia naują politiką

Amerika nevengs karo veiksmų

Jei sovietai nesustabdys ginklų siuntimo į Kubą

Nepaprastai griežtoje ir logiškoje kalboje JAV prezidentas J. F. Kennedy paskelbė, kad Jungtinės Valstijos pradėjo vykdyti jūros ir oro "karantiną" sustabdyti sovietinės kilmės karinių medžiagų siuntoms, plaukiančioms į Kubą. Akcija vadinama karantinu, nes ji nėra visuotinė (kasdienių reikmenų siuntos bus praleidžiamos), o blokada tarptautinės politikos terminologijoje jau reikštų karo veiksmą. Bet prezidentas pabrėžė, kad Amerika nevengs ir karinių veiksmų, siekdama nutraukti Maskvos vystomą "pasalingą, beatodairišką ir provokacinę grėsmę" pasaulio taikai, jeigu Maskva nepakeis savo kurso.

"Šios tautos (Amerikos) politika bus: kiekvieną branduolinį sviedinį, paleistą iš Kubos į bet kurį Vakarų pusrutulio kraštą, laikyti Sovietų Sąjungos pradėta ataka prieš Jungtines Amerikos Valstijas, reikalaujančia pilno atkeršijimo atsakymo Sovietų Sąjungai." Kitais žodžiais: jei Kuba užpuolė bet kurį Šiaurės ar Pietų Amerikos kraštą, JAV prezidentas paspaustų "raudonąją mygtuką", duodamas įsakymą pradėti karo veiksmus prieš Sovietiją.

Šie prezidento įspėjimai sovietams buvo paskelbti po kelias dienas trukusių JAV politinių, karinių ir diplomatinių viršūnių labai slaptų pasitarimų Washingtone, kai iš U-2 lėktuvo surinkti duomenų paaiškėjo, kad Kuba savo džiunglėse jau yra įsirengusi šešias sovietinių raketų bazines vidutinių ir tolimųjų distancijų raketomis galinčiomis nunešti branduolinius užtaisus į bet kurį JAV ir Pietų Amerikos punktą, o eilė didesnio masto bazių dar tebestatoma. Žvalgybos nuotraukos taip pat parodė, kad Kuboje yra sustatomi sovietų atgabenti bombonešiai, kurie tuoj pat pakraunami bombomis.

JAV vyriausybė ne kartą atkreipė sovietų atsakingųjų atstovų dėmesį, kad JAV netoleruosianti Kubos ofenzyvinio ginklavimosi, bet sovietai vis melavo, kad Kuba tesanti apribinama tik defenzyvinio masto ginklais, jų tarpe 15-25 mylių radiuso raketomis, naudojamoms lėktuvams atmušti. Paskutinį tokį melą Gromyko padarė prieš pat prezidento kalbą, kai pastarasis turėjo nenuginčijamus įrodymus.

Šalia JAV laivyno ir aviacijos pradėto vykdyti "karantino", prezidentas įsakė karinę parengtį visoms JAV karinėms bazėms užjūriuose, evakuavo civilinį personalą iš Guantanamo bazės, ją dvigubai sustiprindamas kariniais vienetais, pareikalavo skubaus Amerikos Valstybių Organi-

zacijos posėdžio, nepaprastojo JT Saugumo Tarybos posėdžio ir apeliavo į Sovietijos diktatorių Chruščiovą, kad pastarasis nutrauktų pasaulio užvaldymo užmačias ir ieškotų taikų, pastovių sprendimų.

Neslėpdamas tarptautinės būklės pavojingumo, prezidentas kreipėsi į JAV piliečius: "Prieš mūsų akis daug mėnesių, reikalaujančių pasiaukojimo ir disciplinos -- mėnesių, kuriais bus bandoma mūsų valia ir kantrybė, mėnesių, kuriais grasinimai ir denunciacijos mums nuolat primins pavojų. Bet visų didžiausias pavojus būtų, jei mes nieko nedarytume".

Už valandos įvykusioje spaudos konferencijoje Pentagono kalbėtojas paaiškino laikraštininkams, kad būsią stabdomi visi laivai, artėję prie Kubos krantų, ir jie būsią krečiami. Rados ofenzyvinių ginklų, laivai bus nukreipiami į kitus uostus. Jei laivo kapitonas atsisakys tai vykdyti, bus panaudota jėga -- betkurio laipsnio, įskaitant, jei prireiks, ir skandinimą. Didysis naujosios politikos bandymas galės įvykti artimiausiomis dienomis, kai prie Kubos krantų priartės vandenynne tebesą sovietų laivai.

Nepaprastasis JT Saugumo Tarybos posėdis šaukiamas "imtis veiksmų prieš pastarąją sovietinę grėsmę pasaulio taikai". JAV rezoliucijoje, kaip prezidentas pareiškė, bus reikalaujama skubiai išardyti ir atitraukti iš Kubos visus ofenzyvinius ginklus, prižiūrint Jungt. Tautų Stebėtojamais. Tik tai įvykdžius, karantinas bus atšauktas.

Šį mėnesį JT Saugumo Tarybai pirmininkauja sovietų delegatas Zorinas. Pagal statutus, jis sušauktame posėdyje turi perskaityti gautą kaltinimą, šį kartą prieš Sovietiją.

RAUDONOSIOS KINIJOS – INDIJOS KONFLIKTAS

Pereitą savaitgalį prasidėjusios didesnio masto kautynės Indijos-Tibeto pasienyje netrukus įklims į gilų sniegą ir duos Kremlui progos parodyti savo diplomatinis sugebėjimus. – Paviršutiniai sovietams nemaloni padėtis, bet savyje slepia galimybes komunizmo išsiplėtimui.

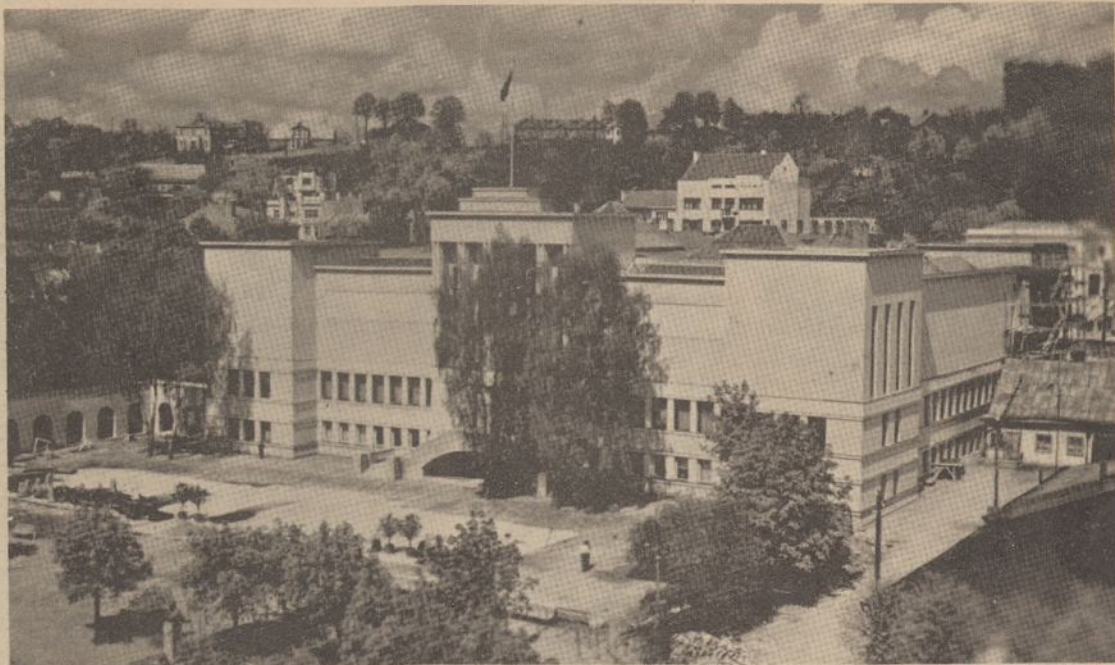
VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

"Indija kariauja... nedėl kokios neprieinamos teritorijos Himalajuose, bet dėl to, kad išlaikyti savo laisvą ir demokratinę santvarką" -- rašė ši pirmadienį plačiausiai pasklidęs Indijos laikraštis "Hindustan Times", komentuojamas žinias apie platesnio masto raudonųjų kiniečių puolimus. Šį kartą kovėsi ne būriai ar kuopos kaip anksčiau, bet iš kiniečių pusės buvo panaudotos net ištisos divizijos. (Raud. kiniečių divizija, sovietų pavyzdžiu, turi apie 10.000 vyrų.)

Ar gi iš tikro turime jau reikalo su rimtu, ne "kišeniniu" kaip Viet-Namo ar Jemeno, karu? Susirėmė iš tikro dumilžiniai. Kinija, skaičiuojama, turinti net 700 milijonų gyventojų, Indija -- 400. Tačiau jas skiria sunkiai pereinami Himalajų kalnai. Abi valstybės yra tokiame techniniame ir ūkiniame stovyje, kad plataus karo mastas joms yra nepakeliamas ir neprieinamas.

Tariamas ar tikras ginčo branduolys yra 51.000 kv. mylių plotas Indijos-Tibeto, kurį okupavo kiniečiai, pasienyje. Dėl jo ginčijamasi jau turbūt netoli šimto metų, tačiau iki šiol susilaikyta nuo karo veiksmų, nes praktiškai

kai ta teritorija niekam nebuvo reikalinga. Savo laiku britai, kurie tada valdė Indiją norėjo sau ir dalies Tibeto, kuris buvo nepriklausomas, kita jo dalį siūlydami kiniečiams. Iš šito sumanymo nieko neišėjo -- Tibetas liko nepriklausomas, o tarp jo ir Indijos buvo nustatyta siena, kurią išvedė britų diplomatas Sir Henry McMahon 1914 metais. Kiniečiai tą syk tos McMahon linijos sieną oficialiai nepripažino ir dabar užkariavę Tibetą apie tai prisiminė. Jie pasiuntė savo dalinius, kad nustatytų Indijos pasienio postus toliau į pietus. Indijos vyriausybė tam pasipriešino. Pereitą savaitgalį kiniečiai sutraukė daug kariuomenės, pradėjo platesnio masto puolimus. Atrodo, kad tai padaryti jiems buvo paškutinis terminas, nes kaltinuos jau pradėjo snigti ir greitai kariaujančių dalinių aprūpinimas susidurs su sunkiai nugallimomis kliūtimis. Šiuo metu atrodo, kad kiniečiai yra ne tik daug skaitlingesni, bet ir daug geriau apginkluoti. Kad savo pozicijas apgynus, indai visame pasaulyje pradėjo ieškoti skubiai pirkti didelių transporto lėktuvų, nes žiemą kautynėse užangažuotą

Vytauto Didžiojo Karo muziejui Kaune, kuris lietuviui buvo tautinio įkvėpimo ir atsparumo šaltinis, bolševikinis okupantas kirtu mirtiną smūgį, iš pagrindų jį sugriaudamas. Didinguose muziejaus rūmuose dabar tuščia ir nyku... Beliko tik jo sienos, kuriose pučia svetimi, žvarbūs Rusijos vėjai...

GENEROLAS VLADAS NAGIUS - NAGEVIČIUS DIDYSIS ORGANIZATORIUS

A. MERKELIS

Gen. Vl. Nagius-Nagevičius Lietuvoje plačiausiai buvo žinomas, kaip Karo Muziejaus organizatorius ir ugdytojas, iš jo padaręs savitą Tautos Šventovę, kurioje buvo telkiama visa tai, kas tautai brangiausia ir švenčiausia.

manumą ir išmintį. V. Nagiaus-Nagevičiaus veikla nepriklausomoje Lietuvoje buvo plati ir įvairi. Pats būdingiausias jo asmenybės bruožas -- nepaprastai didelė organizaciniai gabumai, kurių dėka Lietuvai buvo sukurta daug svarbių bei reikšmingų institucijų ir organizacijų. Gen. Vl. Nagius-Nagevičius Lietuvoje plačiausiai buvo žinomas, kaip Karo Muziejaus organizatorius bei ugdytojas, iš jo padaręs savitą Tautos Šventovę, kurioje buvo telkiama visa tai, kas tautai brangiausia ir švenčiausia, kas vaizduoja didžiąją tautos brangenybę -- jos laisvę, be kurios žmogaus gyvenimas beprasmiškas. Karo Muziejus buvo gavęs Lietuvos praeities šaltinius, gaivius ir stiprinąs tautos kūrybinę jėgą.

Leidėjos Veronikos Nagevičienės ir redaktoriaus dr. Balio Matulionio rūpesčiu, pastangomis ir didžiū pasiaukojimu neseniai išleistas sutelktinis veikalas -- Generolo gydytojo Vlado Nagiaus Nagevičiaus gyvenimo ir darbų apžvalga. Tai gražiausias, geriausias ir patvariausias paminklas Didžiajam Lietuvui, kurio visas gyvenimas buvo skirtas Lietuvos laisvei, gerovei ir šviesesnei atečiai. Nors šiame gražiai išlietame veikle vaizduojamos beveik visos jo turiningos veiklos sritys, tačiau daugiausia vietos skiriama jo didžiajam kūrinii -- Karo Muziejui, kuriame atspindėjo didingoji Lietuvos praeitis, jos laisvės kovos, vergovės kančios ir nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas.

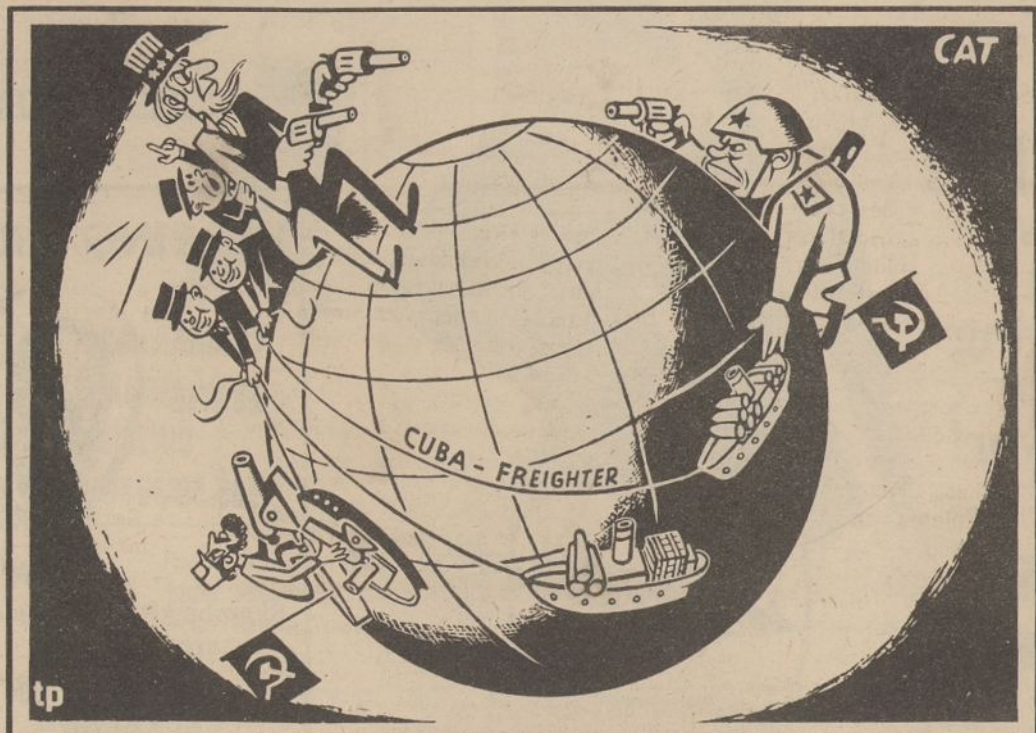
Tad redaktorius dr. B. Matulionis, teikdamas šiam leidiniui medžiagą, daugiausia dėmesio ir

kreipė į Karo Muziejų, kuris Lietuvos okupanto beveik visiškai sunaikintas. Leidinio įvade leidėja ir redaktorius pabrėžia, kad Karo Muziejui, kuris lietuviui buvo tautinio įkvėpimo ir atsparumo šaltinis, Lietuvos okupantas kirtu mirtiną smūgį, jį iš pagrindų sugriaudamas. Didinguose Vytauto Didžiojo Karo Muziejaus rūmuose dabar tuščia ir nyku... Didingojo V.D. Karo Muziejaus sunaikintas, beliko tik jo sienos, kuriose pučia svetimi, žvarbūs Rusijos vėjai.

Nepriklausomos Lietuvos laikais įvairiomis progomis apie Karo Muziejų spaudoje buvo daug rašoma, ir jis dažnai minimas, tačiau apie jį jokios studijos, nušviečiančios jo praeitį, darbus ir reikšmę neturėjome. Karo Muziejus visiems buvo prieinamas, ir pats apie save vaizdžiau ir iškalbingiau bylojo, negu geriausia studija tai būtų galėjus padaryti. Dabar kitaip. Dar daug kas jį atsimesna ir niekuomet jo negalės pamiršti. Tačiau jaunajai kartai jis reikalingas atvaizduoti, ir tas vaizdas palikti būsimosioms kartoms. To šiose nepaprastai sunkiose sąlygose svarbaus uždukinio ėmėsi pats leidinio redaktorius dr. B. Matulionis. Jo studiją -- Karo Muziejus -- didysis gen. gyd. V. Nagiaus Nagevičiaus kūrinys (81-167 psl.) parašyta kruopščiai, išsamiai ir planingai, kiek tai buvo galima padaryti, negalint naudotis neprieinamais pagrindiniais šaltiniais. Jo studija didelio patvarumo, išvermės ir pasiaukojimo vaisius. Ji nesugriauamas įrodymas, kad omnia vincit amor et labor (viską nugalai meilė ir darbas).

Dr. B. Matulionio studiją apie V.D. Karo Muziejų papildė ir parėškina gen. Stasys Raštikis savo atsiminimais iš generolo Vlado Nagiaus Nagevičiaus veiklos (168-225 psl.) V.D. Karo Muziejus daugiau ar mažiau minimas ir kituose rašiniuose apie gen. Vl. Nagių Nagevičių, nes beveik ne-

(Nukelta į 2 psl.)

Anglai: - Tu turi mus ginti, o ne drausti...

(80)

Vertė J. P. Palukaitis

Pirmą akimirka niekas nepaskelbė jokio pasiūlymo. Janscis tylėdamas žiūrėjo prieš save, jo raukšlėtas veidas po tankiais baltais plaukais atrodė visiškai ramus, ir Reinoldas beveik galėjo prisiekti, kad jo lūpų kirtelėje žaidė lengva šypsena. Jam pačiam dar niekada gyvenime nebuvo mažiau noro šypsotis, nes, sunkvežimiu su vienodai užiančiu motoru bėgant per baltai mirgantį, monotonišką sniego pasaulį, jis paskubomis peržvelgė, ką teisingai ir ką klaidingai padaręs per tas keturias dienas, prieš kurias jis peržengė Vengrijos sieną. Tai nebuvo linksmas sąrašas — jokio pagrindo didžiutis.

Jis profesorius išdavė peiliui, jį galutinai atskyrė nuo šeimos, dėl jo kaltės Grafas neteko AVO posto, kuris įgalino visą Janscio organizaciją taip sėkmingai veikti — o dar blogiau, nei visa kita: jeigu kada buvo turėjęs vilčių, kad Janscio dukte jį draugiškai pasitiks, tai dabar su tomis viltimis buvo galutinai baigta. Atsitiko pirmą kartą, kad Reinoldas garbingai prisipažino ko nors panašaus iš tikrųjų vykęs, ir tas pažinimas pripildė jį gilia nuostaba. Jis turėjo prievarta save tramdyti, kad apie tai negalvotų; nes šią akimirka jam tebuvo tik vienas, jam turėjo būti tik vienas vienas reikalas.

— Norėčiau dabar padaryti šį tą konkrečiau, ir norėčiau atlikti tai vienas, — lėtai ištare jis. — Aš norėčiau surasti traukinį, kuriuo...

— Lyg mes visi to nenorėtume! — sušuko Grafas, ir jo veidas nušvito pasitenkinimu. — To juk norime visi, mielas jaunuoli! Pasižiūrėk tik į Janscio veidą — pastarąsias dešimt minučių jis apie nieką kitą ir negalvojo.

Reinoldas nustebe žvilgtelėjo į Grafą ir tada deldamas į Janscį. Ne, jis neklėjo, tai tikrai buvo pradžia šypsenos, kurią buvo pastebėjęs Janscio veide.

— Žiūrėkite, šias apylinkes aš pažįstu, kaip savo kelių kišene, — prabilo Janscis, ir tai skambėjo, lyg jis norėtų atsiprašyti. — Man jau anksčiau, maždaug prieš penkis kilometrus, krito į akis, kad Grafas važiuoja pietų kryptimi. Aš negaliu įsivaizduoti, kad jis ketina pasiekti Jugoslavijos sieną, nes Jugoslavijoje mes tikrai negalime tikėtis labai nuosirdaus priėmimo.

— Ne, to negalime jokių atvejų, — pasakė Reinoldas. — Bet šį reikalą aš norėčiau atlikti vienas, vieną vienas. Ligi šiol viskas baigėsi blogai, kur tik prikišau savo rankas. Sekantį kartą Grafas jau nebepasirodys kaip gelbstis angelas su AVO sunkvežimiu. Kuriuo traukiniu profesorius važiuoja?

— Ar nori vienas tai vykdyti? — paklausė Janscis. — Taip, aš turiu tai vykdyti vienas.

— Tai gyna beprotybę, — pasakė Grafas. Janscis, kažką galvodamas, purtė savo baltą galvą. — Ne, — pasakė jis, — to negalima leisti. Įsijausk į mano būklę. Aš turiu šokią tokią sąžinę, bet neturiu noro likusią gyvenimo dalį neužmigti dėl blogos sąžinės. — Nepažvelgdamas į Reinoldą, jis dar pridūrė: — Ir niekad negalėčiau pasirodyti savo dukters akyse.

— Aš nevisiškai suprantu, ką tai... — žinoma, ne, kaip gi tamsta turėtum, — įsiterpė Grafas. — Tamstos pasišventimas savo profesiniam uždaviniui gali būti nuostabus — atvirai pasakius, aš nesu tos nuomonės, — bet ir šis pasišventimas nepadaro tamstos aklų dalykams, kurie kitiems žmonėms tiesiog šoka į akis. Tačiau dabar apie tai nenorime ginčytis, nes tai nepastūmės mūsų reikalo. Kaip tik šiuo momentu pulkininkas Hidas mūsų gerbiamojo kalėjimo komendanto kabinetu turi gauti pykčio priepuolį. Taigi, Jansci, ką tamsta siūlai?

— Ar tamsta viską patyrei, ką mes turime žinoti? — Savaime suprantama, — atsakė Grafas, beveik išsivedęs. — Aš turėjau pas komendantą laukti keturias minutes, kol jie atgabeno — hm — kalinius. Ir aš neleidau toms minutėms praslinkti neišnaudotoms.

— Puiku! Ir štai mano pasiūlymas, Michaeli: tamsta gauni reikalingas informacijas, jeigu sutinki, kad mes tamstai pagelbstim.

— Ko kito man ir nelieka, kaip tik sutikti su jūsų pasiūlymais, — pasakė Reinoldas.

— Inteligentą žmogų pažįstama iš to, kad jis pamato, kada ginčas pralaimėtas. — Grafas sustabdė automobilį, išsitraukė žemėlapi, iškėlė jį, kad pro langelį galėtų matyti ir Sandoras su Kazoku, ir parodė pirštu: — Čia yra Cece, stotis, kurioje profesorius šiandien įsodinamas traukinin — tiksliau sakant, jau įsodintas.

— Komendantas kažką minėjo apie specialų vagoną, — įterpė Janscis, — kuris būsiąs prikabinas traukinio gale.

— Tas specialusis vagonas yra gyvulinis vagonas, kuriuo keliauja visokiausi nusikaltėliai, transportuojami į Sibirą. Nuo manęs komendantas to nė nebandė slėpti, — tarė Grafas. Jis parodė pirštu į kitą vietą už šešiasdešimties kilometrų nuo Jugoslavijos sienos, kur geležinkelis kerta pirmos rūšies plentą, einantį iš Budapesto tiesiog į pietus. — Čia yra Sekszard, ir jame sustoja traukinys. Geležinkelis nuo ten eina lygiagrečiai su plentu tiesiai į pietus ligi Bataszeko — ten traukinys nestoja — ir tada pasisuka vakarų kryptimi į Pecsą, vis labiau toldamas nuo plento. Taigi, tai turi atsitikti kur nors tarp Sekszardo ir Bataszeko, mano ponai, bet kaip, tai dar sunkoka problema. Yra daug traukinių, kuriuos būčiau pasirengęs nuleisti nuo bėgių, bet negaliu to daryti traukiniui, kuriame sėdi šimtai nekaltų keleivių. O tas traukinys bus normalus, pagal tvarkaraštį kursuojąs kelevinis.

— Ar aš galiu pasižiūrėti žemėlapi? — paklausė Reinoldas. Tai buvo generalinio štabo žemėlapis, kuriame aiškiai nurodytas kiekvienas tereno pakilimas, ir Reinoldas studijavo jį su augančiu susijaudinimu. Jis turėjo atsiminti laikus prieš keturiolika metų, kada jis, jaunes-

(Atkelta iš 1 psl.)

įmanoma apie jį rašyti, neminint V.D. Karo Muziejaus, nes jis buvo su juo neatsiejamais, ir sunku buvo įsivaizduoti Karo Muziejų be gen. VI. Nagiaus Nagevičiaus, o šis be Karo Muziejaus, kaip dr. Joną Basanavičių be Lietuvių Mokslo Draugijos Vilniuje.

V.D. Karo Muziejus ir jo įvairiausių paminklų kupinas sodelis lietuvių buvo labiausiai mėgstama ir daugiausia lankoma vieta. Jis ir jo sodelis buvo lankomas ne tik kauniečių, bet gausių ekskursijų iš provincijos ir svetimtaučių, įvairiais reikalais atvykstančių į laikinąją Lietuvos

sostinę Kauną. Daugumas atsilankusių į Svečių knygą įrašydavo savo glaustus įspūdžius. 1924 m. liepos 14 d. dr. J. Basanavičius aplankęs Karo Muziejų Svečių knygoje įrašė žiuos savo įspūdžius:

-- Kiekvieną kartą, kada man tenka apsilankyti Karo Muziejuje, negaliu nepasidžiaugti širdingai čia surinktais eksponatais, kurie man suteikia didžiausio pasigėrėjimo. Šita kultūros -- priegatam lietuvių patriotizmo -- įstai-ga yra tai tyra šviesos oazė kasdieniniame kauniečių gyvenime, kuri mano akyse sureikia didžiausios pagarbos josios įkūrėjui ir

nysis leitenantas, priklausė sabotažo grupei. Jis parodė pirštą vieną vietą į šiaurę nuo Pecs, kur plentas, už keturiasdešimties kilometrų nuo miestelio, dar kartą eina lygiagrečiai su geležinkeliu, ir klausiamai pasižiūrėjo į Grafą.

— Ar galit ją pasiekti sunkvežimiu, traukiniui nespėjus ateiti?

— Jei neįvažiuosiu griovinė ir keliai nebus užblokuoti — taip, manau, kad galėsiu suspėti.

— Puiku. O štai mano pasiūlymas, — Reinoldas trumpais žodžiais išdėstė savo planą ir klausiamai pažvelgė į abu. — Na?

Janscis lėtai papurtė galvą, tačiau nieko nesakė. O Grafas savo nuomonę pareiškė labai energingai.

— Neįmanoma, — tarė jis. — Negalima įvykdyti.

— Kartą buvo įvykdyta. Vogežuose, keturiasdešimt ketvirtaisiais. Rezultate šaudmenų sandėlis išlėkė į orą. Žinau tai, nes pats ten buvau. O ką kita jūs galite pasiūlyti? — Valandėlę tęsėsi tylą, kol Reinoldas pagaliau pasakė: — Tad prašau. Bet kokios tolimesnės diskusijos būtų laiko eikvojimas.

— Taip yra, — pasakė Janscis, ir Grafas pritarė linktelėjimu. — Nelieka nieko kita, kaip pabandyti.

— Judo pereikit užpakalinį ir persirenkit, o aš skubėsiu, — tarė Grafas. Pagal tvarkaraštį, traukinys turi už dvidešimties minučių pasiekti Sekszardą — aš būsiu ten už penkiolikos minučių.

— Reikia tikėtis, kad AVO neatsiras ten už dešimties minučių, — pasakė Reinoldas susirūpinimo pilnu balsu.

Grafas žvilgtelėjo pro petį ir tarė:

— Neįmanoma, Hido dar nematyti.

— Bet vis dėlto esama tokių dalykų, kaip telefonas.

— Buvo, — pasakė Sandoras ir parodė Reinoldui reples, kurias laikė savo rankoje. — Szarhazos kalėjimui nukirstas visoks telefoninis susisiekimas su pasauliu.

— Aš pagalvojau apie viską, — trumpai pastebėjo Grafas.

(Bus daugiau)

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išleina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-kūnas, R. Micėlis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

antrasis, tam dalykui jau akademiškai pasiruošęs. Kas, kaip ir kiek jo Lietuvos archeologijai padaryta skaitytojus supažindina pirmasis lietuvis archeologas profesionalas dr. Jonas Puzinas. Gimtinė, mokslavietės ir karo laivyno gydytojo tarnyba VI. Nagių Nagevičių glaudžiai siejo su jūra, kurią jau buvo pamėgęs iš prigimties. Suprasdamas didelę jūros ir jūrininkystės reikšmę tautai bei valstybei, nepriklausomoje Lietuvoje kėlė ir ugdė tautinio laivyno idėją, kuriai lėmta buvo įsikūnyti, nors ir nedideliu mastu. Jis buvo iniciatorius ir organizatorius tai idėjai plisti įvairių draugijų ir institucijų. Kas šioje srityje VI. Nagiaus Nagevičiaus Lietuvai buvo sukurta glaudai vaizduoja jūrininkas dr. A.P. Mažeika.

Gen. gyd. Vlodo Nagiaus Nagevičiaus gyvenimo ir darbų sutelktinis veikalas pradėdamas velionies našlės Veronikos Nagevičienės trumpa jo gyvenimo apžvalga (13-63 psl.). Tai biografinė apžvalga, vaizdžiai ir stilingai atkurianti būdinguosius velionės asmenybės ir veiklos bruožus. Ją papildė ir paryškina Sofijos Oželienės ir mokytojos U. Jauniškienės atsiminimai.

Veikalas turiningas, kruopščiai bei rūpestingai suredaguotas, gausiai iliustruotas (66 paveiksai), gražiai, tiesiog prabangiai išleistas. Tai didelio ryžto, ištvermės ir pasiaukojimo kultūrinis žygis, kurį privalo paremti kiekvienam tauriam lietuviui.

Generolo gydytojo Vlodo Nagiaus Nagevičiaus gyvenimo ir darbų pažvalga. 1962 m., 374 psl. Leidėja Veronika Nagevičienė, redaktorius dr. Balys Matulionis, kalbos patarėjas Antanas Giedraitis, viršelį ir vinjetes piešė dail. Vytautas Raulinaitis, o monogramą VI. Stančikaitė Abratienė, spaustuvė Immaculata Press, Putnam, Connecticut. Knygos kaina - 6 dol.

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy
STROH'S
and taste
what
fire-brewing
does for
beer flavor!

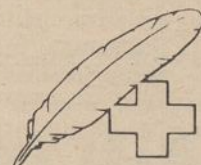
Premium quality always...
popular prices everywhere!

Stroh's
BEER

light
smooth
fire-
brewed

The Stroh Brewery Co. Detroit 26, Michigan

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

one gift works
many wonders
UNITED APPEAL

HEARING AIDS

VISKAS
AUSYJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440
arba rašykite

**ACOUSTICON OF
CLEVELAND**
845 Prospect Ave.

TAUTINĖ SPAUDA — NE EILINIS KLAUSIMAS

Vienas iš reikšmingesnių pasiūlymų, padarytų ALT Sąjungos Tarybos ir skyrių pirmininkų konferencijoje rugsėjo 29 d. inž. Jonas Jurekūnas patiekė —

Sudaryti prie ALT Sąjungos kultūriniais ir pan. reikalams planavimo komisiją, kuri paruoštų planą tolimesnei distancijai, o svarbesniais klausimais darytų rekomendacijas Sąjungos valdybai.

Kiekvienos organizacijos veikloje pagrindinis svoris krenta ant tų žmonių pečių, kurie pasiūvenčia organizacijai ir tuo pačiu visuomenei. Tarkos ir darbo rankų niekuomet nebuvo ir nebus per daug. Aukščiau siūlytos planavimo ir patariamosios komisijos sudarymas ALT Sąjungos Valdybai ir visai Sąjungai duotų naujos pasipirties, idėjų ir sugestijų, kurių gal ir nestigo ir nestinga iki šiol, bet jų tinkamam išgildinimui, tinkamam paruošimui stinga taip reikalingo laiko ir reikiamo potencialo.

Spauda, ideologiniai, kultūriniai, propagandiniai reikalai — besiplečiančiai ir vis plačiau besisakančios organizacijai yra baze, kur apie platesnę talką abejoti tikrai nereikėtų.

Inkim kad ir spaudos reikalus. Vilties draugijos pobūdis, jos uždaviniai ir struktūra — jau nebesvetimas dalykas. Bet ne visiems ALT Sąjungos nariams tai buvo pakankamai aiškus reikalas. Yra dar spragų, dėl kurių verta ir reikėtų padirbėti. Nes Vilties draugija yra, ji veikia jau 10 metų, bet ne visos jos galimybės, ne visas potencialas buvo išnaudotas.

Ne veltui tat inž. J. Jurekūnas ir sako, kad "bendresnis tautinės spaudos klausimas reikalauja šiandien nuodugnesnio tyrimo, apsvaistymo ir tam tikrų sprendimų."

Spauda reiškiasi ne vien tik savo turiniu. Visa tai siejasi ir su finansiniu pajėgumu. Pajėgumu sutelkti jėgas, reikalingas ne tik puslapiams užpildyti, bet ir kalbamiems kultūriniais, propagandiniais ir kt. uždaviniams vykdyti, jiems rikiuoti ir planuoti.

Ir kiekvienam aišku, kad tokie reikalai ne vieno žmogaus ir ne vienos valdybos pajėgumui pakelti. Lygiai kaip ne komisijos ir ne vadovybės pajėgumui pakelti visos kultūrinės ir propagandinės Sąjungos problemos. Bet visų narių jungtis, turint prieš akis aiškiai nubrėžtus tikslus ir priemones jiems atsiekti, padarytų kur kas daugiau, paskatintų gyviau domėtis Sąjungos užsimojimais, nesiblaškant į šonus ir nesklandant jėgų.

Inž. J. Jurekūnas teisingai pastebi, kad "gyvenimas parodė, kad Sąjungos darbas aktyvėja ir platesniu mastu pasireiškia, jei bent vienas didesnis uždavinys parenkamas ir vykdomas"

Tat, be koncentravimosi į naujus uždavinius ir naujus užsimojimus, gal vertėtų pirmuoliausia pažvelgti į tai, kas jau yra pradėta ir ką pradėtoje baruose galima sustiprinti, papildyti ir patobulinti. Vienas iš tokių uždavinių ir yra tautinės spaudos ir jos leidimo klausimas. (j.č.)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

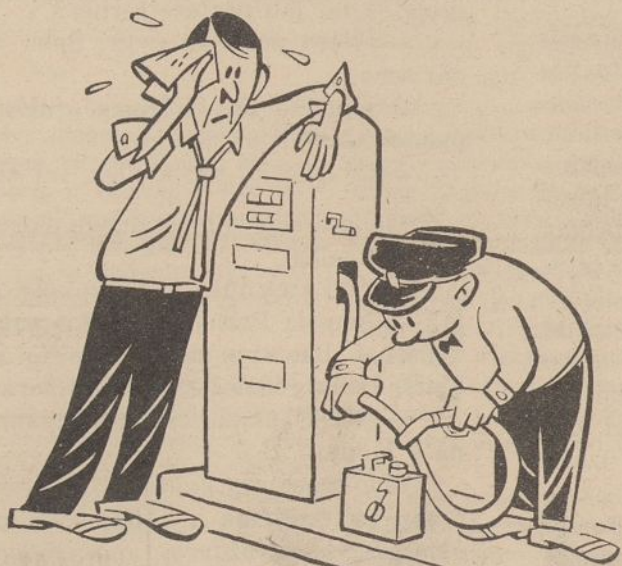

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

AR JŪS PERKATE BENZINĄ SEKMADIENĮ?

**ĮTEISINKIME
SEKMADIENIO
BŪTINYBES**

- Gas
- Electricity
- Telephone
- Telegraph
- Newspapers

- Other news publications
- Public transportation
- Public communications
- Drugs and medical supplies
- Personal hygiene needs

- Gasoline and oil
- Household fuels
- Radio
- Television
- Fresh milk and food

Sekmadienio Būtinybių Papildymas sumodernintų Ohio 1831 Mėlynąjį Įstatymą (Blue Law), varžantį patarnavimus sekmadieniais minėtoms septynių dienų savaitėje būtinybėms... ir daugiau nieko.

VOTE YES ON ISSUE #1

Ohio Blue Law Constitutional Amendment Committee — William Howlett, Chairman

210 Broadway — Cuyahoga Falls, Ohio

Kultūriniuose Darželiuose Clevelande prie Maironio paminklo St. Barzdukas uždega fakelą Vysk. Valančiaus liuanistinės mokyklos mokiniui Vidučui Banionui. "Priimdami šią liepsną", pasakė V. Banionis, "aš pasižadu ją perduoti Vyskupo Valančiaus Liuanistinei Mokyklai, kad jos jaunimas užsidegtų mūsų tėvų žemės meilės ugnimi, kurią įžiebė amžinasis lietuvių tautos dainius poetas Maironis".

V. Plidžinsko nuotrauka

Apie dalykus ir vardus (2)

V. RASTENIS

Antras ryškus priminimas, kad patarlė "kaip pavadinsi -- nepagadinsi" ne visur priimtina, buvo Lietuvos diplomatos šefo S. Lorzaičio aiškių dalykų paaiškinimas (Dirvos 97 nr.) apie bolševikinių institucijų teikiamus jų valstybinių įstaigų bei pareigūnų pavadinimus.

Paaiškinime priminta, kad Rusijos komunistų (bolševikų) valdžia Lietuvoje, šalia kitų priemonių, ir politinę terminologiją naudoja tikslu laimėti sau pripažinimą. Todėl mūsų interesas bei uždavinys tą propagandą neutralizuoti. Paaiškinta, kad atsakymas bolševikines institucijas ir pareigūnus vadinti jų teikiama neutralizavimo priemonė.

Prieš keletą metų kalbininkas A. Dambriūnas, remdamasis kalbiniais ir politiniais samprotavimais, siūlė verstis maždaug tokiais pačiais bolševikinių institucijų bei pareigūnų pavadinimais, koki teikiami ir kalbama- jame aiškių dalykų paaiškinime. Praktikoje toki pavadinimai mūsų spaudoje daugiausia ir vartojami. Tik pasitaikantieji nukrypimai gal bus paskatinę tą klausimą dar kartą aiškinti.

Nukrypimų yra, bet yra greičiausia dėl kitų priežasčių, o ne vien dėl pasidavimo bolševikinės vartosenos įtakai. Nes vis dėlto ima abejonė, ar toks bolševikinės pavadinimų vartosenos neutralizavimo būdas, koks jis išdėstytas paaiškinime, tikrai pakankamas. Argi tikrai gana pasitenkinti kaikiurių dalykų vadini- mu tik lietuvių kalbon neišvers-

tais tų pačių bolševikų sugalvo- tais rusiškais pavadinimais? Arba tik kabučiu pridėjimu prie kai- kurių pavadinimų? Arba, paga- liau, tik padėties nereguliarumą pabrėžiančio pažyminio nuolati- niu pridėliojimu prie Lietuvos vardo?

Nepasiduoti bolševikų terminų sugestijoms reiškia išlaikyti są- monėje blaivą supratimą apie tikrąją minimųjų dalykų esmę, vistiek, turim ar neturim ją tiks- liai atitinkančių vardų. Jei turim tikslų vardų, juos turėtumėm ir vartoti. O kur neturim, tai ka- žin ar ne geriau neapsiriboti nei tiksliai kartojamais, nei kaip nors "pakraipytais" bolševikų tei- kiamais vardais, o pasilikti sau bent kiek laisvės vartoti įvairius tų dalykų apibūdini- mus, koki kieno minties reiškimo stiliuje tiksliausiai išreiškia turimąją sampratą.

Daugeliu atvejų tenka naudotis atitinkamais rezerviniais aptarimais, kuriuose išdėsto- ma, kaip suprantama esmė daly- ko, kuris yra taip ir taip vadinamas. Padarius tokį rezervinį da- lyko aptarimą, nėra ypatingo pa- vojaus toliau verstis ir tokiu ter- minu, kokį bolševikai vartoja, nes jau yra nustatyta tikroji to termi- no reikšmė, jau žinoma, apie ką kalbama. Taip tikroji minimo da- lyko esmė tikrai gali būti išlai- kyta sąmonėje, negu tik esmės neatitinkančio termino įdėjimu į kabutes ar pridėjimu prie jo žo- delio "vadinamas".

Yra daug atvejų, kur neį- manoma atnesti ir nevartoti bolševikų sukurtų pavadinimų, nors visi puikiai žinome, kad tie pavadinimai visiškai neatinka vadinamųjų dalykų esmės, ir kad juose vyrauja politinės propagan- dos gaida. Ryškiausias pavyzdys -- rusų bolševikinės valstybės dabartinis vardas.

Vadiname tą valstybę Sovie- tų Sąjunga. Tai yra "pusiau luptas, pusiau skustas" (pusiau išverstas, pusiau neverstas) su- trumpintasis rusiškasis ofici- alus bolševikinis buvusios Ru- sijos (imperijos) pasivadinimas -- Sovietų Sąjunga.

Pilnas pasivadinimas yra Sojuz Sovetskich Soci- alističeskich Respublik, arba, išvertus lietuviškai, Ta- rybinių Socialistinių Res- publikų Sąjunga (TSRS). Tie- sa, rusiškas būdvardis soviets- kij, tai yra tarybinis, i lietu- vių kalbą gali būti ir dažniausiai praktikoje yra verčiamas būdvar- dinės reikšmės turinčiu daikta- vardžio kilmininku, būtent, ta- rybų. Išeina Tarybų Soci- alistinių Respublikų Są- junga, o sutrumpinus -- Tary- bų Sąjunga.

Rusiškas sutrumpintasis pava- dinimas -- Sovietų Są- juz -- skiriasi nuo pilno pava- dinimo, nes jis jau reiškia nebe tarybinių (ir tuo pačiu metu socialistinių) respublikų sąjunga, o tarybinė (arba,

jei nori, tai ir tarybiška) sąjun- ga... Iš tikrųjų tai beprasmiš žo- džių derinys: sako, kokio pobū- džio sąjunga, bet nebesako, kie- no sąjunga. Arba, sako, kaip susijungia, bet nesako, kas susi- jungia. Dar beprasmiškesnis, ar- ba aiškiai jokio fakto neatitinkas išeina tas lietuviškasis pavadinimas Tarybų Sąjunga: ko- kių gi čia tarybų sąjunga? Juk, net ir pačių tos kombinaci- jos kūrėjų teigimu kalbamoji val- stybė (buvusioji Rusijos imperija) esanti respublika, o ne kažko- kių tarybų sąjunga, ir sąjungon- įjungtos respublikos vadinamos tik tarybinėmis, bet niekad jos pačios nėra vadinamos ta- rybomis.

Pusiaus teisverstas pavadinimas Sovietų Sąjunga yra lygiai taip pat netikslus, kaip ir Tarybų Sąjunga, kadangi ta sąjunga (jeigu tai iš viso sąjun- ga) visgi yra "republikomis", o ne tarybomis ar sovietais vadinamu vienetų junginys.

Kuo geresnis sovietas už tarybą? Tik tuo, kad Soviet yra rusiškas žodis, reiškias ta- rybą, pasitarimą, arba ir pata- rimą. Rusiškų žodžių tą dalyką vadinami, prie esmės jo nei kiek nepriartinam, nes buvusi Ru- sijos imperija, kaip buvo, taip ir pasilikio imperija, viešpataujanti daugiau kaip šimtu didesni- nių ir mažesnių tautų. Ji nepa- vorto jokia sąjunga, juo labiau nepavirto kažkokių tarybų ar so- vietų sąjunga. Esmėje tai vals- tybė, kurioje vyrauja rusų tau- ta, taigi ji pasilikio Rusijos im- perija ar viešpatija, tik pasikei- tē jos struktūra. Tarp kitų pasi- keitimų, yra įvykęs ir valdymo pasikeitimas, nes vietoj neriboto galios monarchijos, savava- liškai veikusios neva rusų tau- tos vardu, atsirado irgi neriboto galios diktatūra, savavališ- kai veikianti neva darbininkų kla- sės vardu, pirmoj eilėj rusų dar- bininkų klasės vardu. Dideli pa- sikeitimai įvyko toji imperijoje, bet substancija pasilikio mažai tepa- sikeitusi. Todėl iš esmės tai valstybei geriausiai tebetinka Rusijos imperijos ar Rusijos viešpatijos vardas. Tačiau, nors tą ir žinodami, priėmė savo kalbai šiek tiek priderintą So- vietų Sąjuz pavadinimą, -- pavadinimą, kuris naujų im- perijos viešpačių buvo sukurtas ir visam pasauliui pasiūlytas vi- sy pirmą pradžioj minėtosios propagandos sumetimais.

Ar mes, priėmę tą Sovietų Sąjungos (arba net ir Tary- bų Sąjungos) pavadinimą i savo žodyną jau esame suklupę prieš bolševikų propagandą? Man regis, nebūtinai. Netik nebūtinai, bet dažniausia ne. Mes žinome, kad tas pavadinimas yra absurdiškas, kad jame nėra nieko bendra su tuo vardu vadinamo dalyko esme, bet esamos aplinkybės varto- jam tą vardą, kaip žinomą su- tartiną ženkla žymėti tai "permaišyti" Rusijos viešpati- jai. Tai jokia politinė koncesi- ja tos viešpatijos valdytojams. Tiesa, mes -- visa Lietuva -- jau 1920 metais pripažinom

bolševikų valdžią, įsitaisiusią carų Kremliuje, tačiau taip pa- sielgėm dėl daugelio kitų prie- žasčių, o ne dėl to, kad lyg iš nebūdros įpročio būtumėm ėmę tą valstybę vadinti jos valdžios pasirinktu propagandišku vardu.

Prancūzų, anglų, net vokiečių ir kitų vakariečių apsisprendi- mas palikti tos valstybės nau- jame pavadinime vieną žodį ne- išverstą iš rusų kalbos ir sa- kyti Union sovietique, So- viet Union, ar Sowjetunion neturi regimų politinės rezisten- cijos (nepripažinimo) motyvų. Dalykas labai paprastas. Soviet skij i tas kalbas versti reikėtų bent dviem ar trim žodžiais, skambėtų nepaprastai nepatogiai ir drauge absurdiškai. Todėl jie perėmė tą rusišką žodį irgi tik kaip sutartinį ženklą tam speci- finiam dalykui žymėti. Nei čia pasidavimas kokiui propagandai, nei pripažinimas, nei nepripaži- nimas.

Daugelis tą viešpatiją tebeva- dina Rusija. O tai taip pat ne- teisinga dabar, kaip nebuvo tei- singa Rusiją vadinti ir carų val- domąją Rusijos imperiją, kurioj rusų tauta ir žmonių ir teritori- jos požiūriu yra mažuma.

Žodžiai taryba ir sovie- tas, tarybinis ir sovie- tinis institucijų pavadinimuose vistiek, ar Lietuvai dabar primestų institucijų, ar Rusi- jai, ar kituose kalbamosios vieš- patijos valdžioj esančiuose kraš- tuose, yra vienodai absur- diški terminai. Rusiško varian- to pasirinkimu, jei nemąstom rusų kalbą, gal kiek užtušiuojame tą dirbtinumo prieskonį, gal ge- riau jaučiam to dalyko svetimu- mą mums. Jeigu, sekant kitų kalbų pavyzdžiu, mūsų kalboj Sovieto terminas yra įsipilietinęs net iš tų laikų, kai Lietu- voj jis iš tikrųjų reiškė tik sa- votiškai egzotišką, kažkur kitur esamą dalyką, tai jis gali ir pasilikti pagrindiniu įrankiu va- dinti tam tikriems bolševikinės santvarkos valstybiniais orga- nams. Bet bijau, kad apsiuiliu- mēm, jei manytumėm, jog tik kruopštus rusiškojo varianto pri- silaikymas jau būtų pakankama priemonė neutralizuoti toje ter- minologijoje glūdintiems propa- gandinams momentams. Juo la- biau būtų nesupratimas lietu- viško (tarybų) varianto pavar- tojime įžūtrėti politinį nesąmo- ningumą ar net bolševikų propa- gandai pasidavimą. Tarybų Sąjunga ar Sovietų Sąjun- ga sakyti yra vienodas bolše- vikų pasirinkto pavadinimo pri- ėmimas. Oficialiais arveiais ne tik jų draugai, bet ir aršiausi priešai tą absurdišką, bet bol- ševikams mielą pavadinimą var- toja ir, turbūt, turės vartoti tol, kol ta valstybė bus tokia, kokia yra. O šiaip jau yra nemažas pasirinkimas ir kitokių pavi- dinimų: Sovietija, bolševikinė Ru- sija, bolševikija, bolševikinė im- perija, ir tt., -- tegu tik bus aiš- ku apie ką kalbama. Svarbu žino- ti, kokia yra ta valstybė. O jeigu žinom, tai kaip ją beva- din- sim labiau nebeapagadinsim, nei nepataisysim.

Senatorius Frank J. Lausche kandidatuoja perrinkimui

Senatorius Frank J. Lau- sche nebereikalingas prista- tymo. Jis yra gerai žinomas ir respektuojamas visuome- nės atstovas. Jis turi taip pat puikiai tarnybos eigą. Nuo Ohio gubernatoriaus iki JAV senatoriaus. Jis reikalingas perrinkimo į Senatą dėl to, kad jis pasižy- mi patyrimu, savarankisku- mu ir problemų supratimu. Jis yra nuosirdus ir ištiki- mas idėjai, bet ne grupi- niam interesam. Jis savo veikla įrodė esąs drąsiu vi- suomenės čempionu. Jis laukia ir tikisi jūsų balso lapkričio 6 d.

WORCESTER

BUS GRAŽUS VAIDINIMAS

Worcesterio Lietuvių Bendruomenė spalio 28 d. 3 val. po pietų Šv. Kazimiero parapijos salėje rengia linksmą vaidinimą. Hartfordo Lietuvių A.P. Klubo Teatro Grupė suvaidins Ludwig Fuldos linksmą 4 veiksmų komediją "Mokyklos draugai". Veikalą režisuoja aktorius ir žinomas humoristas Vitalis Žukauskas.

Ši linksma komedija ištisą dieną metų buvo vaidinama Kauno Valstybiniame Teatre ir publikos buvo labai mėgiama. Vėliau ji su pasisekimu buvo vaidinama ir kituose Lietuvos teatruose. Veikalas jau du kartus buvo vaidintas Hartforde ir abu kartus pripildė didelę (600 vietų) Klubo salę. Hartfordo Teatro Grupė dėl gastrolių jau yra susitarusi Brooklyn, Bostone ir Waterbury. Vitalis Žukauskas taip vykusiai parinko aktorius ir taip juos išlavino, kad toli pralenkia mėgėjiškumą.

Worcesterio ir apylinkių lietuviai neturėtų praleisti retos progos pamatyti gražų vaidinimą.

RENGIAMAS MAIRONIO MINĖJIMAS

Veiklesnės Worcesterio Lietuvių organizacijos sudarė komitetą mūsų didžiojo poeto Maironio šimto metų gimimui paminėti. Minėjimas įvyks lapkričio 18 d. 4 val. po pietų Maironio Parko naujai pastatytoje salėje. Kalbėtojais pakviesti raš. St. Santvaras iš Bostono ir Holy Cross kolegijos prof. Mantautas (anglų kalba). Pritaikintą meninę programą atliks Meno Mėgėjų Ratelio choras, diriguojamas muz. Jono Beinorio, skautės ir šeštadieninė Lituanistinė Mokykla. Rengimo komitetą sudaro: V. Mačys (pirm.), A. Šermukšnis, J. Drumstas, A. Kuzmickas, A. Prapuolenis, V. Matulevičiūtė ir V. Roževičius.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Įdomus Balfo išvažiavimas

Spalio 14 d. ruoštas Balfo išvažiavimas Kodačių vasarietėje Nidoje, Linden, Mich., sutraukė šiam skyrui priklausantį gražų būrį Flinto, Saginaw ir Lansingo lietuvių, o taip pat svečių iš Detroito.

Pasitaikius ypatingai gražiam, šiltam orui susirinkimas ir vaišės vyko lauke, ežero pakrantėje. Atvažiuojant į Nidoje, važinėjo laiveliais, šaudė į taikinį. Neatsilaiko ir vyresnieji: vaikštinėjo, šnekučiavo. Pagauti gamtos grožio ir geros nuotaikos nenorėjo skirstytis, dar net vakare — elektros šviesoj, ilgai dainavo ir žaidė lietuviškus ratelius.

Išvažiavimą labai pajaukino įdomių, vertingų keramikos darbų, dovanų pasiskirstymas, kuriuos visus paaugojo Sofija Petravičienė. Ji jau antri metai Lansingo Universitete mokosi keramikos. Jai ir priklauso visų dalyvių padėka, nes ne tik paaugojo gražius savo darbus, bet ir gautus iš to pinigų atidavė Balfui ir kt. labdaros tikslams. Išvažiavimo visi labai patenkinti, maloniai praleidę dieną ir dar prisiminimui parsiųžę gražių keramikos darbų.

Skyrius po įvykusio Balfo Seimo proga — Baltimorėje pasiuntė sveikinimą su auka 35 dol., išvažiavimo metu vėl suaukota 40 dol.

Visų prašoma, pasilikite ta pati valdyba, į kurią įeina: gen. J. Černius — pirm., Flinte — B. Gražulis ir Saginaw — J. Vaičiulis — vi-

cepirminkininkai, J. Zalensas — ižd. ir K. Kodatienė — sekr. Valdyba papildyta dar atstovė iš Lansingo S. Petravičienė.

Pirmą kartą po savo stogu

Detroito lietuvių parengimai ir visas kultūrinis gyvenimas, iki šiol per 13 metų blaškėsi įvairių kitų tautybių salėse, įvairiose patalpose. Dariaus ir Girėno Klubui ėmusi iniciatyvos ir radus visuomenės pritarimo, susiorganizavo Detroito Lietuvių Namų Draugija ir pagaliau įsigyti taip labai reikalingi Lietuvių Namai.

Užtekina pribuvome kampininkais, daug pinigų svetimiems išmokėjome. Todėl taip miela visiems žinia, kad spalio 27 d., 8 val. vak. pirmą kartą jau visi rinksimės po savo stogu į bendrą visų Detroito lietuvių džiaugsmo šventę: įsigytų namų pašventinimą, atidarymo iškilmes, koncertą-balių.

Tik atėję pamatysime kiek padėta pastangų — iniciatorių, Namų valdybos ir visų geros valios talkininkų — paaugusių daug darbo valandų. Šie namai yra mūsų visų, prie jų savo darbu, auka visi turėtume prisidėti, namų dalininkais tapti.

Daug jau padaryta, bet dar daug reikia daryti, kad tie namai savėsi, jaukesni būtų: išdekoruoti, išpuošti juos taip, kad nebylės sienos į mus kalbėti pradėtų, kad kiekvienas kampelis lietuviškumu dvelktų. Tą visą padarysime, jei kiekvienas į šiuos namus žiūrėsime kaip į visų bendrus

lietuvių namus, mūsų lietuviškumo židinį, kuriame klestės mūsų organizacijų veikla, mūsų kultūrinis pasireiškimas, lietuviška reprezentacija, kuriame mūsų jaunimo organizacijos dirbs, o tuo pačiu jų jaunos sielos pildysis lietuviškos kultūros lobiais.

Tokių minčių ir bendro džiaugsmo vedami kuo skaitlingiausiai atvykime į šią nepaprastą namų atidarymo šventę, kur esame ruošę visi nuoširdžiai laukiami.

Mūsų naujoji pastogė — Lietuvių namai randasi — 3009 Tillman Ave., netoli Michigan. K. Kodatienė

Lietuvių Namų atidarymo programa

Detroito Lietuvių Namų iškilmingas atidarymas įvyks spalio mėn. 27 d., 8 val. vak.

Programoje: Iškilmingas atidarymo aktas, sveikiniai, meninė programa, vaišės ir šokiai.

Programą atliks Galinos Gobienės vadovaujama šilainės šokių grupė ir baletų šokių mokinė Danutė Miškinytė.

Minėjimo ir vaišių bilietai gaunami "Neringos" krautuvėje ir pas valdybos narius. Atskiri pakvietimai nėra siuntinėjami.

Priešrinkiminė informacija

Spalio mėn. 28 dieną (sekmadienį), 12 val. (tuojau po pamaldų) Hispanos Unidos mažojoje salėje, susipažinimui su respublikonų kandidatu George Romney bus rodoma garsinė filma.

Tie, kurie įdomaujasi būsimuoju gubernatoriaus rinkimais, maloniai kviečiami dalyvauti. Filma užtruks apie 20 min.

I. G.

KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOIA!

PENNSYLVANIJOS LIETUVIAI

Ar Jums nusibodo aukšti ir vis aukštesni mokesčiai?

Ar Jūs norite turėti Penssylvanijoje gerą, sąžiningą, efektyvią administraciją?

Jeigu taip, tai balsuokite už respublikonų kandidatus:

! gubernatorius — **William W. Scranton**

! senatorius — **James E. Van Zandt**

Respublikonų Partijos Penssylvanijos Valstybės Komitetas
Etninės Grupės — Philadelphiajos Lietuvių Skyrius
Stanley F. Mankas, pirmininkas
Jonas A. Stiklorius, vicepirmininkas

P. Simanauškas, V. Zdanys ir V. Trečiokas vaidina linksmą komediją "Mokyklos draugai", kuri bus pastatyta spalio 28 d. Worcesterio.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

PARAMA

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIČIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Wiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambasador Vermouth 5th \$0.98

Kelias į kairę

ALĖ RŪTA

Dirvos konkurse premijuotasis romanas

(4)

— Frank, tu dirbi sunkiai, žinau. Bet čia reikia galvos. Didelį ūkį vien stipriom rankom nesutvarkysi, — girdžiu žmonos kalbą.

Jie dabar gurgkšojo vyną. Svainis vaišina, pataikauja. Jis prievarta nusišypso. Žiūri į Danguolę, kalba tik jai:

— Matai, ponai... žinai, Danguole, tu daktarė mokyta. Bet, kas liečia mūsų reikalus, tai...

Jo veide matau sumišimą. Jame gilus rūpestis, o lūpų šypsny ironija ir neapykanta.

— Jei paklausytum, reiktų mažiau dirbti, ir viskas eitųsi paprasčiau ir lengviau.

Danguolė. O, ji moka patarti! Ji moka siekti iš tolo. Ji pramato, ji suka atsargiai, bet tiksliai ir pastoviai, į savo pusę.

Svainis vienu gurgkšniu išlenkia didelį stiklą. Tai ne raudonas vynas. Pranas prisipila sau stipresnio, kai susiduria su Danguole. Žinau, jame verda kova. Ar pagrįstai? Ar tikrai yra pavojų? Kas gali žinoti!

Mažiausiai žino Pranas, užtat jis daugiausiai bijo. — Ei jūs, ponai, ką jūs žinot! Pinigas pas jus lengvai ateina.

Jis apsidairo po rūsto kambarį, užgriostą per daugelį metų suneštais daiktais.

— Taip, taip. Mums lengvai ateina! — susijuokia Danguolė. — Ar žinai, kiek aš dirbu? Ir dirbsiu! Lageriuose badaudama, sau prisiečiau: kai galėsiu turtą griebti, griebsiu jį visais glėbiais. Kad niekada nebe-

reiktų alkti!

Pranas tyli. Net nebesišypso. Mama ir tėvas, apsiabarę dėl karvių girdymo, irgi nutyla. Gailė rūpestingai gramdo pudingo lėkštę. Marė, susivėlus, ilgu rytiniu drabužiu, atėjo prie stalo, išgėrė kavos puoduką ir grįžo į viršų, į savo šaltą kambarį palėpėj. Tai jos pasislėpimo vieta.

Pro tylą už lango sudūksta vėjas. Gūžiai braška atsikabinusi langinė. Kaip nepastebėjo Pranas tos netvarkos? Tai netinka Pranui Barčiui, greitam ir stipriam darbininkui. Per daugelį metų jis čia pritaísė gražias langines, duris, dažė ir perdažė, sodino medžius ir krūmus, vartė, pureno su tėvu dirvas, vežiojo miestą pieną, kiaušinius, daržoves, ir automobilių fabrikas be jo rankų nebūtų gyvavęs. Namie ir ten. Vieni pirštai — žemė, kiti — fabriko mašinose; abiej traukė ir rūpestingai vyniojo dolerius. Pranas Bartis. Stipriai nugaris, smalsiai ir moteris pasižiūrįs. Dabar kažko apsišlausęs, lyg susmukęs, veidu ištįsčiusiu ir pilkai dėmėtu. Kas jam yra? Atsikabinusi langinė gūžiai dainuoja. Pro žemėnės audros dūkimą pasigirsta Tucio verksmas.

— Ko gi tas kipšiukas dabar nerimsta? Parijo neseniai, vakarienės galėtų ir lukterti, — kalba mama.

— Uvel, jis irgi jaučia, kad svečių yra. Gailė, va, nori pasveikinti.

— Aš nunešiu! Aš jam nunešiu, senelyt!

— Nepastips! Palauks. O tu nelisk. Sakiau, kad kanda. Aš jam, šetonui, ir vakarienės ir pagaliau... Manęs bijo.

— Kas gi tavęs nebijo? — krūpteli tėvas juoku.

— Nusenai, tai kaip baidyklė.

— Ar tu netylėsi, biesai tu! Kad duosiu, va... — užsimojo mama.

Tai tėvų pasimeilimas. Ne tokia kalba, kaip apie karvių girdymą ar pavilintus mokesčius. Ten jie prikašioja klaidas, apsilėidimus. O šitais juokais, keiksmiais ir grubumu nudailintais, jie lyg paglosto vienas

antrą. Negi apsikabins, kaip, būdavo, jauni? Negi ims vienas kitą girti? Ne, jiems tai netinka.

— Eik, eik tu, sene... — tėvas šluostosi ūsus, kai mama truktelia nuo stalo jo nebaigtos gerti arbatos puoduką.

— Įpilsiu jau, dar įpilsiu! Nebijok, tu senas kerėpla. O tai jau pastatė šerius...

— Nėra prieš ką pykt. Boba — negi žmogus. O dar sena...

Susijuokia tėvas. Mama atneša jam kitą arbatos puodelį, pešteli už plaukų:

— Nurausiu, va, kudlas, tai žinosi!

Gailė užsideda modernišką plokštelę. Pradedą tranžkytis muzika.

— Tai kiek tūkstančių sukalei šį mėnesį, Danguole? — klausia Pranas. Jo lūpos pakreiptos erzinančiai šypsenai. Bet akių dugne, po storais, vyriškais antakiais, žymu godžios smalsumo liepsnelės.

— Kiek sukalu, tiek išleidžiam, — žvilgteri žmona į mane.

Šiuo momentu gailiuosi, kad nerūkiau. Su įtrauktu dūmu gal nuryčiau ir vidinį kartumą. Danguolė kalba apie jos vienos uždarbį, apie išlaidas, apie Gailę. Vynioju staltiesės kampą. Suritinu, vėl atritinu. Pranas nusikvatoja. Nebe ausimis girdžiu, bet suvokiu, kad jie kalba apie uždarbius, apie miestą, mane. Jų kalbą pjausto Gailės plokštelė: baisyus negro balsas aikčioja ir užčioja apie meilę. Neklystu, kad jie kalba apie mane. Išgirstu Praną sakant:

— Tai, matai, Tony, vis tau nesiseka.

Tikriausiai, Danguolė pasakė apie mano grįžusį iš Niujorko rankraštį.

Tėvas, užsiremęs ant lenktos savo lazdos, niūriai į mane žiūri. Mama virtuvėj barškina lėkštelėmis ir ima dainuoti lietuviškos liaudies pačią gaudžiausiąją. Po minutės ji surinka:

(Bus daugiau)

IŠ LOS ANGELES PADANGĖS...

EMILIJĄ ČEKIENĖ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius, į kurio valdybą praeitą mėnesį išrinkti: A. Mažeika - pirm., A. Latvėnas, V. Aleksandrūnas, J. Raibys ir A. Valavičius, yra veiklus. Valdybos nariai laikosi nusiostatymo, jog tik daug rankų gali pakelti didesnę našą. Kad lengviau būtų savo užsimojimus įgyvendinti, pasiskirsto darbais išrinkdami atskirus komitetus iš savo skyriaus narių tarpo ir kviesdami bendram darbui kitas organizacijas.

Todėl skyriaus vadovybė dirba ne viena, nelieka pasyvus nei vienas narys. Jie kurį laiką leido net savo laikraštį Kalifornijos Aidus, dabar aktyviai pradėjo platinti A. Smetonos monografijos prenumeratą. Nelieka be darbo ir to skyriaus narės moterys, kurios taip pat aktyviai reiškiasi visuose daruose, o moterų iniciatyvos ir aplamai domėjimosi bet kokia lietuviška veikla labai pasigedo vienas pirmininkas, darydamas savo skyriaus veiklos apžvalgą Clevelande neseniai įvykusiame ALTS-gos Ta-

rybos suvažiavime.

Kai jau buvo minėta, to skyriaus pastangomis Los Angeles yra įsigyti Lietuvių Tautiniai Namai. Prieš porą savaičių, taip pat jų iniciatyva, įsisteigė Dirvos bendradarbių klubas, kurio nariai gali būti ne vien Tautinės Sąjungos nariai, bet ir tie, kurie visais galimais būdais remia laikraštį.

Toks jų užsimojimas vertas rimto dėmesio. Todėl tenka sveikinti visus pirmuosius steigimo susirinkimo narius, kurie supratę spaudos reikšmę ėmėsi organizuoti ją remti.

Spauda, tai visos žmonijos ginklas, kurio nei lietuvis neturi paleisti iš rankų, kol tiki ir trokšta savo tėvynei išlaisvinimo.

Kai dejuojame, kad jaunieji nesidomi mūsų spauda, kyla klausimas kodėl. Jie teisinasi, sakydami, kad periodinė mūsų spauda nėra įvairi, amžinai nagrinėja praeitį ir dėl jos kylančios dis-

kusijos jiems nesuprantamos. Lietuvą kad ir atstautys, bet praeities nesugrąžinsi.

Juo daugiau laikraštis turės bendradarbių, juo įvairesni klausimai bus nagrinėjami ir tada ras ko skaityti ne tik vyresnieji ir akademikai, bet ir senieji ir naujieji ateiviai. Todėl šio klubo įsisteigimas Los Angeles gausioji lietuvių kolonijoj yra neeilinis įvykis mūsų išeivijos gyvenime. Pagarbos verti iniciatoriai, senai tą mintį puoselėję ir pirmieji klubo nariai, sutikę dirbti organizuotai, sutartinai, kad lietuviškos tautos ir mūsų kultūros ugdymo baruose pasiektų geresnių rezultatų.

Pirmosios valdybos sąstatas kaip tik ir rodo jų įvairumą. Jos pirmininkas Bronys Raila, didelio žurnalistinio patyrimo darbuotojas ir Alfa Latvėnas, tai du vyresniųjų atstovai, o Tadas Mickus ir Vladas Gilyš jaunosios žurnalistinės ir organizacinės jėgos.

Reikia tikėtis, kad šio klubo įnašas prisidės prie Dirvos tolimo vispusio augimo.

RADIOJAI VALANDĖLĖ

ALTS-gos Los Angeles skyrius yra nuolatinis radijo valandėlės rėmėjas. Atsakingasis vedėjas yra Bruno Gediminas, kurį laiką dirbęs Margočio radijo programose Chicagoje, vėliau persikėlęs gyventi į Los Angeles, pats vienas pasiėmęs našą ir atsakomybę valandėlės išlaikymui. Los Angeles miestas nedaug turi lietuvių stambesnių verslininkų. Transliavimo išlaidas tenka apmokėti daugiausia iš aukų ir radijo valandėlės asmeniško pajamų.

Tačiau, steigėjo B. Gedimino lietuviško užsipyrimo ir visos eilės lietuvių nuoširdaus talkininkavimo dėka, radijo valandėlė kiekvieną šeštadienį 9 val. ryto jau aštuonis metus lanko klausytojus gimtuosiu žodžiu, daina ir muzika.

Vienas iš pirmųjų jo talkininkų buvo Br. Dūda, vėliau V. Miklius, D. Pulkauninkaitė-Bartkuvienė ir dabar artimiausias bendradarbis Vytautas Aleksandrūnas.

Jei ši valandėlė, taip giliai vėgą režianti lietuviškos baruose, sulaukė 8 metų amžiaus, tai ne tik jos vedėjas, bet ir visi klausytojai yra dėkingi losangeliečiams rėmėjams, didžiąja dalimi ir seniesiems ateiviams.

Pagerbkite ištikimą tarnybą visuomenei

Perrinkite ..

FRANK J.

LAUSCHE

U. S. SENATOR

Drąsus
čempionas už
visuomenės
reikalus

X FRANK J. LAUSCHE

Lausche for Senator Comm., Carter Hotel, John Elder, Mgr.

AKIMIRKOS

Bronys Raila

Namai ant smėlio

Tai, kaip žinote, yra pirmojo ir gal už visus kitus vėlesnius daugiau nusisekusio Jurgio Gliados romano pavadinimas. Būdingas ne tik kai kurių žmonių ar šeimų tragedijai, bet ir Amerikos lietuvių bendruomenei. Beveik neabejoju, kad kalbant ne literatūriškai, o gyvenimiškai, visiems mums labiau patiks "Namas geroj gatvėj". O tai jau Jurgio Jankaus romano pavadinimas...

Tai yra dvi iš to paties žodžio ir objekto (namo) kylančios idėjos. Rašytojams jos buvo įdomios, o ir mums paprastiems mirtingiesiems jos, ypač dabar, jau ne svetimos. Nežinau, kaip jums, bet sprendžiamas pagal save, griežtai pasakyčiau: -- jeigu statausi ar perkuosi namą, tai žiūriu, kad jis būtų ne ant smėlio, o patupdytas ant uolos ar stiprių cementinių pamatų. Ir nors dar nesu prakeiktas snobas, bet taip pat patyrinėju, ar jis stovi geroj gatvėj...

Tačiau paties Vlikas tuo nesirūpino ir taip toli nenumatė. Ir jo šiuo atžvilgiu nekaltinsiu, nes numatyti toli į priekį visiems mums yra sunku. O bet tu, anuo metu jis buvo susirūpinęs ne namais, bet daug svarbesniais ir aukštesniais dalykais: valdžia, diplomatijos šefavimu, prezidentūra, seimo vaidmeniu, egzistencijos vyriausybės funkcijomis, o galų gale ir Lietuvos išlaisvinimu. Žemiškų namų jis nepaisė. Jis statėsi pasakiškas piliis daug aukščiau apsiniaukusių debesų ir jei ką planavo, tai kaip politinėms partijoms pagal reikšmę ir nuopelnus išdalinti sklypus pačioje skaidriausioje jo išvaudos Lietuvos padangio mėlynėje.

Tačiau kartą per kažkokį nesusipratimą ir ponas Vlikas atsiminė paprastesnę reikalėlį. Vieną audringą naktį nuo Sinajaus kalno Pfullingeno mieste jis paskelbė tikintiesiems naują dekalogą, kurį pavadino pasaulio lietuvių charta. Ir tuo pagrindu pasiūlė įsteigti Pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

Idėja, kaip ir Mozės dekalogas, nebuvo visai nauja, bet daugelio gerų ir žmogaus protu anksčiau surastų bei patirtų teisiųjų pakartojimas. Nepriklausomoje Lietuvoje juk irgi veikė Užsienio Lietuviams Remti Draugija ir jau tada viso pasaulio lietuvių išeivių ir senosios tėvynės bendravimo idėja turėjo nemažą taurių šalininkų tiek tėvynėje, tiek didžiosiose išeivių kolonijose, Lietuvos vyriausybė tada tą idėją rėmė, ir rėmė ne tik moraliai.

Bet argi verta šiandien besiginčyti, kas buvo pasaulio lietuvių bendruomenės idėjos tėvai? Ta bendruomenė, Lietuvos laisvei žlugus, pakriko neteko ryšių, tarnautojų ir rėmėjų. Ji liko našlaitė, ir bevaikis ponas Vlikas ją maloniai adoptavo. O adoptuotą našlaitę mes įstatymų esame verčiami pripažinti legalia dukterimi, lyg tikrai ją tėvas su motina šiltesniais savo gyvenimo momentuose būtų išsavoje.

Bet Vlikas širdies gilumoje liko jai ne tėvas, o tik patėvis. Jis ne našlaitę rėmė, ją į mokslus leido ir gražiomis suknėlėmis puošė, bet tuoju pat išstūmė pas svetimus ganyti, sau duoną užsidirbti ir dar patėviui stambiai algelės dalį atiduoti. Visi žinom, ne tik sovietinis rašytojas Baltušis: vargas našlaitėi piemenėlei, pas svetimus išėjusiai ganyti...

Vlikas laukė, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenė bus jo masiniu užnugariu, lyg ir jo valsčių savivaldybėmis, kurios ne tik atliks visus lietuviškus išlaikymo darbus, bet dar ir savo surenkamų mokesčių liūto dalį jam atiduos. Taip įvairių svetimų kraštų lietuvių bendruomenės, kur jos vėliau susiorganizavo, ir darė ir ligšiol su mažėjančia mokesčių mokėtojų ištikimybė tebedaro.

Bet, žinoma, blogiausiai atsitiko Jungtinės Amerikos Valstybėse, kur visiems atrodė visa būsiant lengviausia ir stipriausia. Čia atsiskleidė visos tos idėjos gerosios pusės ir ligos.

Kad našlaitės žingsniai nebūtų paleisti iš rankų, jau steigiamasis Amerikos Lietuvių Bendruomenės komitetas buvo sudarytas, kaip čia įpras-

ta, iš "visų keturių partijų atstovų". Kraštutinių idealistų fantazijoje, Bendruomenė turėjo visus apjungti, visus atstovauti, išlaikyti lietuvių, puoselėti lietuvių kultūrą, rikiuoti mūsų visuomeninį gyvenimą, būti Lietuvos išlaisvinimo kariuomene ir surinkti užtenkamai solidarumo mokesčių aukštesnei valdžiai.

Tai gražūs ir kilnūs uždaviniai, nėra ko kito pasakyti.

Bet tuoju pat Amerikoje atsitiko taip, kaip niekur kitur, įvairūs politikieriai ėmė ir numovė nuo jos suknėlę. Ji liko beveik nuoga. Ir ką kitą ji begalėjo daryti, kaip tik drebėti nuo šalčio? Charta ją įpareigoja viskuo rūpintis: savimi, visa lietuvių tauta, tautos išlaisvinimu, lietuvių idėjos saugojimu ir ugdymu, taigi, -- visais mūsų tautinės politikos reikalais. Bet kažkas, kažkur ir kažkaip sutarė ir Bendruomenei užmovė apynasrį. Ji, rupiai kalbant, tegali rūpintis pirmoje vietoje jaunosios lietuvių kartos švietimu ir vyresniosios lietuvių kartos kultūra. Apie Lietuvos išlaisvinimo politiką ir kitus vadavimus, tai jau pasirūpinsim mes, politikai. Mums reikia mokesčius aukojančios kariuomenės, o jaugenerolais tai mes patys dar pabūsime...

Su tuo kelios didžios idėjos ir numirė, kaip žmonės.

Švietimas ir kultūra yra pakankamai stambūs uždaviniai, kuriems pakenčiamai atlikti reikėtų daugiau jėgų ir lėšų, negu jų sueikvoja Altas ir Vlikas draugėn sudėjus.

Amerikos Lietuvių Bendruomenė ištikimai, kantariai ir su negausiomis pajėgomis ėmėsi jai skirtų, -- geriau sakant, jai paliktų uždavinių vykdymo. Bet po dešimtmečio nebeiškentėjo ir praėjusią žiemą ryžtingai pirmą kartą nutarė išeiti į didžiąją politiką.

O kas pas mus gali būti didžiausia, jeigu ne "žygis į Washingtoną", jeigu ne delegacija pas patį Amerikos prezidentą? Nors aš ir ligi šiol nežinau, ko Bendruomenės delegacija būtų iš prezidento prašiusi ir ką jam sakiusi, iš ko būtų buvę naudingų vaisių mūsų politikai ar mūsų kultūrai, bet tuoju pat įvyko dramatiškas ir bent tragikomiškas mušis su Altu. Ir gal atsargiai galėtume pašnibždėti, -- Bendruomenė savo išsilaisvinimo kovą pralaimėjo. Kapituliavo, žmoniškai net nepasimušdama. Apsišaudymo per spaudą, kai jau šaukštai buvo po pietų, ar kumščių rodymo kišenėse aš net nevadinčiau kova.

Tad gal tam reikalui nebuvo pasiruošta, jėgų nepriauginta, nusistatymų ir planų neprinokinta, stigta aukštosios politikos darbu tam tikros būtinoms mankštos?... Nežinau, nesmi kvalifikuotas tokius intymius Bendruomenės klausimus spręsti. Esmi tik įvykių liudininkas drauge su mumis visais, darbo liaudies žmogeliais.

Ir Bendruomenė, sutrempta, vėl buvo išstremta iš politikos (gal dėl to Barzdukas mūsų gyvenimą Amerikoje ir vadina "treptimi"?). Ir patėvis jos neužstojo. Niekas su tvirta ranka, stora kišene ir geriau išmankštintais smegenimis našlaitės neužstojo. Tai buvo stačiai baisu! Ir tebėra baisu.

Bendruomenė turėjo grįžti prie to, "kas jai skirta".

Ir tada nutarė paskubinti seniau aptartą planą -- būtinai šiemet rudenį suruošti antrąjį Amerikos ir Kanados lietuvių kultūros kongresą. Čia turės būti kitas žygis, nemažiau svarbus ir reikšmingas įvykis, mūsų gyvenimo būtina dalis, "žygis į Chicago". Čia "išstisam penkmečiui bus nurodyta, kas ir kaip vykdyti naują sudėtingą kultūrinės veiklos planą".

Visą šią ilgą įžangą rašiau pono S. Barzduko naudai. Pasikasius ligi šaknų, geriau matyti, kodėl jis toks nervingas, piktas ir kad jam iš tikrųjų sunku. Paveldėjimas, socialinė kilmė, buitės, slogi aplinka apkarpo sparnus geriausiajam žmogui, kaip ir kilniausiai organizacijai. Bendruomenės vyrai dirba, kaip jaučiai, o mes stenam ir zirziam, kaip vabalėliai.

Na, argi nebus piktas? Žinoma, kad bus, -- nes ir jautis gali jausti, kad taip statomas namas yra ant smėlio ir dar ne geroje gatvėje.

Junkimės į kredito kooperatyvą

Būrelis iniciatorių Los Angeles kolonijoje suorganizavo Lietuvių Kredito Kooperatyvą, kuris jau veikia ir atlieka normalias finansines operacijas: priima indėlius ir duoda paskolas.

Kredito kooperatyvai (Credit Union) šiame krašte yra plačiai paplitę ir labai daug žmonių jų pataravimais naudojasi. Naudojasi jais ir lietuviai, imdami trumpalaikes paskolas pirmimui automobilių, baldų, įvairiems namų remontams ir t.t. Visą pelną, žinoma, pasiima svetimieji. Susiorganizavę į savą kredito kooperatyvą, visą pelną galėtume pasilikti sau ir juo paremti skurstančius lietuviškos kultūros barus.

Lietuvių Kredito Koope-

ratyvo valdyba š. m. spalio 27 d. (šeštadienį), 6 val. vakaro Lietuvių Tautinių Namų salėje (3356 Glendale Blvd., Los Angeles) šia tema ruošia viešą paskaitą, kurią skaitys ekonomijos mokslus Amerikoje išėjęs, adv. Stasys Paltus.

Visi kolonijos gyventojai kviečiami paskaitoje dalyvauti. Bus įdomu ir naudinga. P. Pm.

STAMFORD, Conn.

Nauja Balfio valdyba

BALF'o 36-jo skyriaus veteranas S. Cibulskis dėl nesveikatos pasitraukė iš pareigų prieš kadencijos pabaigą. Naują valdybą sudarė N. Čerekas, J. Biliūnas ir V. Bražėnas.

Šis BALF skyrius, kuris aukomis pirmąją visoje Amerikoje, spalio 27 d., šeš-

tadienį, ruošia tradiciniai šeimyninė nuotaika pasižymintį rudens vakarą, kuriam tikisi susilaukti svečių ir iš apylinkių.

Vakaras įvyksta Stamforde, Beltown (priemiesčio) gaisrinės salėje — Newfield Ave. ir Dorlan Rd. kampe.

Programai atlikti atvyksta Linos Mikalavičiūtės vedama New Haven Tautinių šokių grupė. (bv)

ONE
GIFT
+
WORKS
MANY
WONDERS

Korp. Vytis Chicago skyrius rugsėjo 28 d. išsirinko naują 1962-63 m. valdybą, kurią sudaro (nuotraukoje iš kairės): Jonas Tamulaitis - vicepirm., Stasys Klimas - ižd., Saulius Grėbliūnas - pirmininkas ir Jurgis Senkus - sekretorius.

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

CHICAGO

P. Maldeikio paskaita

Spalio 5 d. Jaunimo Centre Alvudo susirinkime įvyko P. Maldeikio paskaita vaiko auklėjimo klausimais.

Paskaitininkas turėjo atsakynėti į eilę klausimų, paskaitoje dalyvavo ir eilę gydytojų: Adamavičius, Vaškevičiūtė, Smilgevičius ir kt., kurie pasisakė už slėpimą arba netiesos sakymą vaikams lytiniais klausimais.

simais. Prelegentas buvo tos nuomonės, kad norint išauklėti stiprias asmenybes, nereikia vaikų pasakomis maitinti, ypač aiškinant seksualinius klausimus. Jis nurodė, kaip lytiniai klausimai turėtų būti vaikams aiškinami. Sekanti to paties prelegento paskaita numatyta lapkričio 2 d. Jaunimo Namų didžiojo salėje.

• Vilniaus Dienos minėjimo programoje lapkričio

10 d. paskaitą skaitys diplom. teisininkas A. Kaulėnas, dainuos: solistai Danubės, nereikia vaikų pasakomis maitinti, ypač aiškinant seksualinius klausimus. Jis nurodė, kaip lytiniai klausimai turėtų būti vaikams aiškinami. Sekanti to paties prelegento paskaita numatyta lapkričio 2 d. Jaunimo Namų didžiojo salėje.

• Lapkričio 17 d. Balfo Chicago apskrities valdyba ruošia tradicinę vakarienę su menine dalimi. Tuo reikalu yra išsiuntinėti Chicagoje esančioms organizacijoms kvietimai dalyvauti vakarienėje. Bilieto kaina 3 dol.

• E. Bernotienė, visuomenės veikėja iš Montrelio buvo atvykusi į Chicago, kur aplankė savo gimines, draugus, bičiulius ir susipažino su Chicago visuomeniniu ir organizaciniu gyvenimu. Buvo apsisistojęs pas operos mecenatus O. ir B. Muliolius.

CHICAGOS PARENGIMŲ
KALENDORIUS

SPALIO 27 D. Jaunimo Centro Studentų Tautinio Ansamblio su-

kaktuvinis banketas.

SPALIO 27 D. Didž. Britanijoje gyvenusių lietuvių vakaras Balio Pakšto svetainėje.

SPALIO 27 Scenos Darbuotojų Sąjungos balius Western Ballroom salėje.

SPALIO 27 D. ALT S-gos Chicago skyriaus tradicinis rudens balius su menine programa.

SPALIO 28 Ateitininkų Kristaus Karaliaus minėjimas Jaunimo Centre.

SPALIO 28 D. Labdaryų metinis seimas Labdaryų viloje.

LAPKRIČIO 3 D. LDK BIRUTĖS D-jos Chicago centrinio skyriaus tradicinis koncertas - balius.

LAPKRIČIO 4 Tėvų Marijonų Bendradarbių Chicago apskrities metinė vakarienė Šarkos restorane.

LAPKRIČIO 10 D. BALFO Chicago apskrities rudeninis koncertas-banketas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 10 D. Chicago Lietuvių Operos balius Western Ballroom salėje.

LAPKRIČIO 10 D. Korp! Neolithuania metinė šventė Midwest viešbutyje.

LAPKRIČIO 10 D. Vilniaus diena su akademine ir koncertine dalimi Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 10 D. Rudens derliaus tautų pasirodymas Navy Pier patalpose, dalyvaujant ir lietuvių atstovams.

LAPKRIČIO 10 D. Dail. A. Rūkštelės parodos atidarymas Jaunimo Centre.

LAPKRIČIO 22 D. Chicago Skautininkų Ramovės arbatėlė.

LAPKRIČIO 25 D. Cicero parapijos klebono prel. I. Albavičiaus aukstinio jubiliejaus minėjimas parapijos salėje.

GRUODŽIO 1 D. Lietuvių kalėdnis pasirodymas Pramonės muziejuje.

GRUODŽIO 2 D. Jaunimo Centro 5 metų jubiliejaus vakarienė.

GRUODŽIO 8 D. Pianisto Antano Smetonos rečitalis Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 8 D. Moterų Sąjungos Chicago apskrities susirinkimas Marquette Parko parapijos salėje.

GRUODŽIO 8 Dramos teatro "Atžalynas" statomo Birutės Puškevičiūtės vaidinimo vaikams "Aukso Žąsis" premjera Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 9 D. Sol. M. Kripkauskienės rečitalis Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 31 Santaros-Šviesos ruošiamas tradicinis Naujų Metų sutikimas Chicago Music Hall patalpose 9 val. vak.

GRUODŽIO 31 D. Korp! Neolithuania ir Akademinio Sambūrio N. Metų sutikimas Midwest viešbutyje.

SAUSIO 5 Scenos Darbuotojų Sąjungos statoma Dario Nicodemio komedija "Gatvės vaikas" Jaunimo Centre.

VASARIO 3 D. Inžinierių ir Architektų Sąjungos balius Ambassador West viešbutyje.

E. CHICAGO

Piniginė parama

• ALTS East Chicago skyrius paskyrė \$50.00 ir įteikė Centro Valdybai bent daliai išlaidų padengti, pasidariusių ryšium su Tarybos ir skyrių pirmininkų konferencija Clevelande.

• "Lithuanus" žurnalo leidimui remti pasiūsta \$30.00.

• Savo vietovės lituanistinės klasės elektrinio šildymo įrengimui įsigyti prideda su \$50.00.

• Nesenai įvykusiame narių susirinkime inž. J. Jurkūnas padarė platų ir nuodugną pranešimą apie Tarybos ir skyrių pirmininkų konferenciją Clevelande. Nariai su dideliu įdomumu išklaušė faktų gausumą pasižymėjusį pranešimą.

Ta proga skyriaus pirm. K. Pocius pateikė veiklos apžvalgą nuo paskutinio narių susirinkimo birželio mėn. pradžioje. Joje iškėlė gražių pajamų davusių skyriaus gegužinė, paminėjo kitų veiklai remti skirtas pinigines pašalpas. Toliau skatino narius prenumeruoti A. Smetonos monografiją ir pasistengti ją paskleisti tarp pažįstamųjų.

Dviejų susirinkimų pro-tarpėje 4 nauji nariai įstojo į "Vilties" draugiją ir kiti 4 padidino savo įnašus bendra \$95.00 suma. (rp.)

Clevelando oktetas East Chicago

Clevelando vyrų oktetas lapkričio 4 d. atvyksta East Chicago, kur duos koncertą Balfo 95 skyr. vakare. Pradžia 4 val. popiet. Įėjimas — laisva auka.

the MAY co's (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN HEIGHTS PARMATOWN SOUTHGATE EAGLE STAMPS PADIDINA SANTAUPAS

NEPAPRASTAS
PALTŲ IŠPARDAVIMAS

Mes pasirinkome kelis žymiausius gamintojus, kad patiekus jums geriausią kokybę šiam sezonui ir kad tinkamai atžymėjus ilgai lauktą metinę

PALTŲ SAVAITE

JŲ TARPE PAVIENIAI PAVYZDINIAI
PALTAI KAILIAIS IŠSIŪTŲ PALTŲ
GRUPĖJE, JŲSŲ PASIRINKIMUI.

ĮVAIRŲS DYDŽIAI:

Juniorų

5 iki 15

Ponių

8 iki 18

Mažo ūgio panelių

6 iki 16

Moterų

14½ iki 24½

\$29

Užtraukiamų ir prisiūtų pamušalų
stiliai!

Užsisekite puikų naują paltą, kol vėjas dar nespėjo atšalti!! Ir padarykite tai šią savaitę, kada vyksta May Co. nepaprastas metinis paltų išpardavimas — PALTŲ SAVAITĖJE. Puikus pasiūvimas ir apgalvoti stiliai teikia geriausią progą pasirinkti iš vienkartinų pavyzdžių ir specialių pirminių. Prieš jus dar gaunate kai kurius liuksusinius kailių pasirinkimus.

Visų šių medžiagų!

- Wool Laribas
- Wool Chinchillas
- All Wool Tweeds
- Wool & Fur Blends
- Wool Zibelines
- Wool & Cashmere Blends

- All Woll Plaids
- All Wool Checks
- All Wool Fleeces
- Wool & Alpaca Blends

Didelis pasirinkimas stiliuose!

- Clutch
- Button-Up
- Flair Coats
- Slim Lines
- Chin Collars
- Bold Patch Pockets
- Cape Collars
- Small Peter Pan Collars
- Turn Back Cuffs
- Hoke Trims
- Push-Up Sleeves
- Stitched Detailing
- New Standaway Collars
- New Band Collars

Medžiagos iš įžymių Amerikos audyklų!

- Worumbo
- Wyandotte

- Berkshire
- Peerless

- Packard
- Hockanum

- Beige
- Green
- Royal Blue

- Black
- Toast
- Red

- Brown
- Taupe
- Wild Rice

- Blue
- Grey
- Plaids & Checks

Ir kailiukų apsiuvinėjimai!

- Natural Raccoon
- Mouton Dyed Processed Lamb
- Dyed Fox

Gaila, užsakymai telefonu ir paštu
nepriimami

BASEMENT WOMEN'S SUIT & COAT
DEPARTMENT... THE MAY
COMPANY, ALL 4 STORES,
INCLUDING SOUTHGATE

- Papildomai samdytos pardavėjos
- Papildomos patalpos
- Papildomos pakuotojos

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Korp! Neo - Lithuania** Clevelande metinė sueiga įvyks spalio mėn. 28 d. (sekmadienį), 12 val. apatinėje Lietuvių Klubo salėje.

Visų korporantų dalyvavimas būtinas. Dalyvaujama su spalvomis.

• **Juozas Mull - Muliolis** buvo subūręs lietuvių — savo svečius prie vieno stalo gubernatoriui Michael De Salle pagerbimo vakarienėje, kuri įvyko spalio 20 d. Hotel Sheraton - Cleveland salėje.

J. Muliolio svečių tarpe buvo — miesto tarybos narys Katalinas, Juozas ir Aldona Stempužiai, Jonas ir Juzė Daugėlai, Jonas ir Regina Nasvyčiai, V. Rociūnas ir Jonas Čiuberkis.

Iškilmės buvo pradėtos Amerikos himnu, kurį atliko solistė Ald. Stempužienė, pianinu palydint Juozui Mull-Mulioliui.

Iš kilmingos vakarienėje, kurioje dalyvavo keli šimtai svečių, kalbas pasakė Ohio valstiją atstovaujanti senatoriai ir kongreso atstovai, miesto burmistras Locher ir kt.

Gubernatorius M. De Salle iškilmes pabaigė savo programine kalba.

• **Solistė Aldona Stempužienė** pakviesta dalyvauti Clevelando miesto tarybos pirmininko Jack Russel ir

Maironio minėjimo Clevelande meninės programos išpildytojai.

V. Pliodžinsko nuotrauka

Clevelando vengrų tautinės grupės ruošiamame Naktis Budapešte parengime.

Tas vengrų kiekvienais metais ruošiamas parengimas sutraukia žymiausius Washingtono ir Clevelando politikus. Gi programai kviečiami žymiausios Holuodo žvaigždės. Siemet Naktis Budapešte ruošiamas spalio 27 d. ir jau pakviesta dalyvauti Hollywoodo artistė Zsa Zsa Gabor, Wm. Bohlen ir režisoriai Pasternak. Tikrai malonu jų tarpe girdėti ir matyti mūsų solistę Aldoną Stempužienę.

• **Lithuanian Village** akcijas perkant, jūs neaukojate, o investuojate savo sutaupas į pelningą verslą. Visi lietuviai privalėtų prisidėti prie lietuvių imonės ugdymo ir plėtimo. Tat — pirkime visi Lithuanian Village akcijas.

Pirmą kartą madų paroda Clevelande

Geros valios ir gražios talkos iniciatyva lapkričio 4 d. šv. Jurgio parapijos salėje rengiama madų paroda.

Panaši paroda Chicagoje rugsėjo 30 d. susilaukė didelio pasisekimo.

Jau turima žinių, kad mūsų parodoje figūruos beveik visi buvę modeliai iš Chicago ir Cicerio, dar kaikam prisidedant iš Clevelando. Naujausių madų, įvairių stilių, skoningų derinių — spalvų, medžiagų bei linijų atstovės, kurių žymi dalis yra pačios eskizų autorės ar siuvėjos (savo lėšomis), parodys pavyzdžių nuo sportinių drabužių iki bali-

nių tualetų.

Matysime kukliu ir elegantiškų, paprastų ir liuksusinių, ramių ir margų arba gėlėtų, salonių ir teatrinių, su kailiais arba su apsiaustėliais ir be jų, iš Paris Original rinkinio, iš Mrs Kennedy stiliaus, iš vasarinių a la Carmen formų ir kitokių lygiai kaip ir būdingų vaikams atitinkmenų.

Modelių tarpe maloniai sutiko dalyvauti didelių meno aukštybių pasiekusi ir dabar Chicago Lyric operoje dainuojanti solistė Pr. Bičienė, kuri ta proga padainuos porą kūrinių, nors ir bekoncerto.

Įdomi pranešėja bus Br. Jameikienė, žinomoji savo stropiai apgalvotais aiškinimais. Salę dekoruos R. Laniauskas.

Be to, rengėjai žada vaišinti žiūrovus kavute ir užkandžiais. Galima užsisakyti stalus. Taip pat nujaučiama įdomių malonumų vaikučiams.

Parodą rengia Nek. Pr. Marijos seserų rėmėjų Clevelando skyrius. Tikslas — arkivyskupo Matulaičio senelių namų Putname statybai paremti. Šio rėmėjų skyriaus valdybą dabar sudaro: A. Alkaitis, adv. J. Smetona, A. Neimanienė, R. Čiuberkienė, St. Stasienė. Pakviestieji svečiai maloniai laukiami, lėjimas — \$2,00. Bilietai nebus parduodami. Informacijos iš anksto mielai teikiamos Stasienės — tel. IV 6-2111 ir A. Alkaitio — tel. ER 1-1408.

Vladas Braziulis

Nekilnojamam turtui

pardavėjas — vyras ar moteris. Uždirbsite daug pinigų dirbdami pas mus. Besiplečiantis lietuvių rajonas. Puikiai įrengta įstaiga. Teiraukitės pas

George Knaus
IV 1-9300
(120-126)

• Išnuomojamas 1 kambarių butas Kosciuszko Av. Skambinti UL 1-0934.
(122, 123, 124)

Plain Dealer: We cannot imagine a candidate better qualified... than Seth Taft. We hope he is elected...

Press: This newspaper will... redouble its efforts to help Seth Taft be elected to the Ohio Senate... **Citizens League:** An outstanding community leader, Seth Taft would make an excellent State Senator...

Sponsored by Non-Partisan Citizens' Committee for Seth Taft for State Senator. Dr. T. Keith Glennan and Alfred A. Benesch, co-chairman, 12805 Shaker Boulevard

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTHWEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS

WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

Clevelande suruoštame Maironio minėjime LB II apyl. atstovas A. Širvaitis įteikia Jūrai Gailiūšytei pirmąją premiją už konkursinį rašinį "Jaunimas Maironio Jaunosios Lietuvos poemoje". Kairėje stovi Ingrida Stasaitė, laimėjusi antrąją premiją.

V. Pliodžinsko nuotrauka

UŽSAKYKITE GELES TELEGRAFU
Gėles visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

6901 Superior Ave.

Krautuvės — 431-6339

Cleveland 3, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

**SUPERIOR
SAVINGS**

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

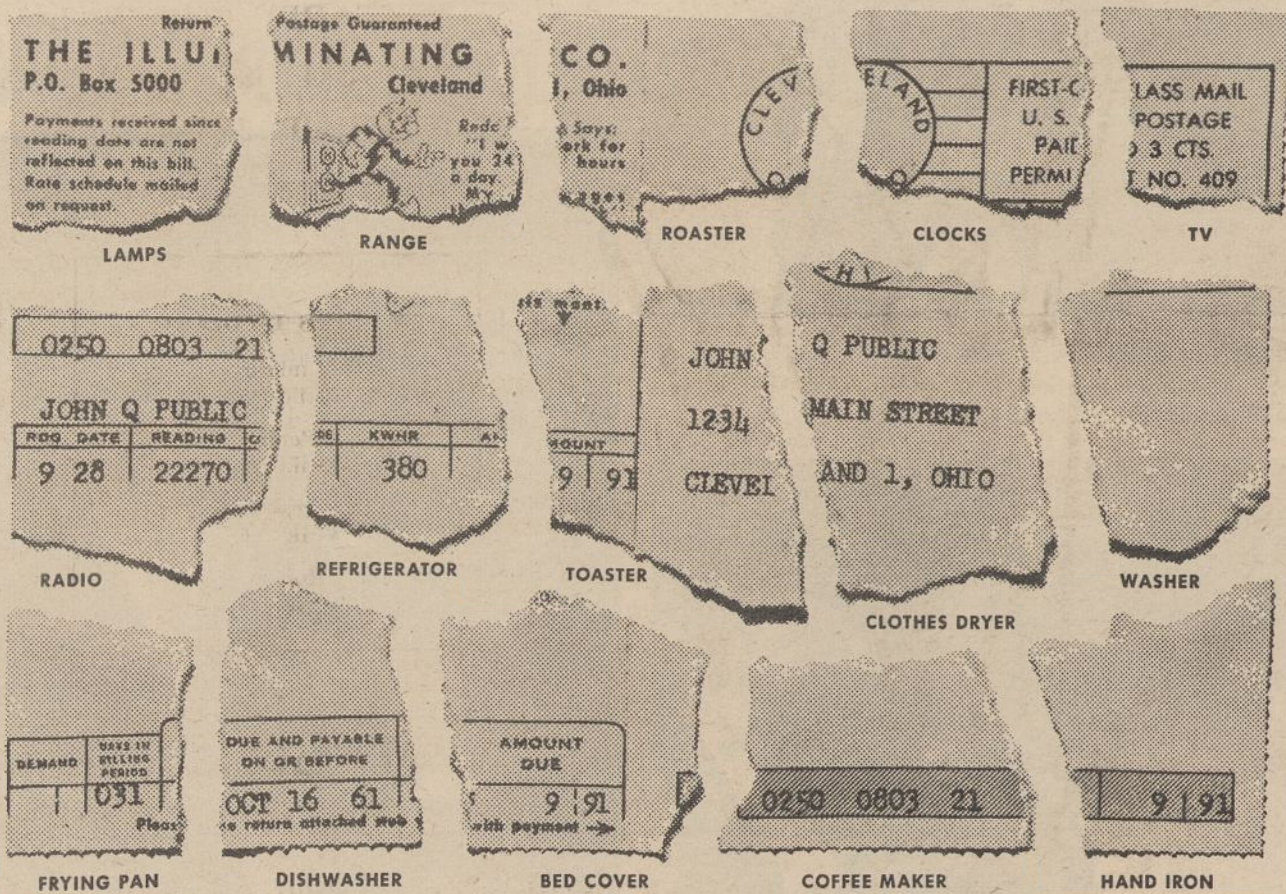
Vėslnamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Jei jūsų elektros sąskaita ateitų mažom dalim

Jei jūsų elektros sąskaita galėtų būti padalinta į atskiras sąskaitas už kiekvieną elektrinį įrangą jūsų name, jūs netrukus pastebėtumėte, kad kiekvieno jų naudojimas kainuoja tik centus valandai ir dienai. Sudėkite tas mažas daleles ir jūs turėsite jūsų visą elektros sąskaitą mėnesiui... tai geriausias pirkinyš jūsų biudžetui.

The ILLUMINATING Company

An Investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

DIRVA

Nr. 123

1962 m. spalio 24 d.

KAS IR KUR?

• **Chicagos Aukšt. Lituanistinės Mokyklos** tėvų komiteta sudaro: pirm. Matulionis, Stankevičius, Endrijonienė, Bakaitis, Šilkaitienė, Stasevičienė, Žebrauskas, Jurėnas ir Norvilas. Mokyklai vadovauja J. Masilionis. Šiais metais mokyklą lanko apie 200 mokinių.

* **LEONAS VYTAUTAS JUŠKAITIS** neseniai baigė Loyolos Universitetą, Chicago, prekybos administraciją. Tai labai gabus jaunuolis, kuriam sunkus fizinis darbas nesutrukdė užbaigti mokslą ir studijų metus apvairuoti diplomu.

Naujasis bakalauratas šį rudenį išvyksta atlikti karinės pareigų, vėliau planuoja savo pasirinkto srityje tęsti mokslą toliau. Leono Vytauto tėvai Ona ir Kostas Juškaitis (buvęs Liet. karininkas) gyvena 6113 So. Campbell Ave., Chicago.

• **Dr. L. Gronis**, pasitraukdamas iš Vasario 16 Gimnazijos direktoriaus pareigų, reiškia gilią padėką 127 rėmėjų būrelių vadovams ir nariams ir visiems asmenims už uolų gimnazijos rėmimą jo 2 metų direktoriavimo laikotarpyje.

• **Moksliniam darbui** reikalinga Mikalojaus Daukšos knyga "Postilla Catholica". Kas ją turėtų ir suteiktų paskolinti, malonėkite atsilipti Pasaulio Lietuvių Archyviui, 2655 West 69th St., Chicago 29, Ill.

• **Dr. H. Montvilienė** iš New Yorko tarnybos reikalingais spalio mėnesį lankėsi Kalifornijoje, San Francisco ir Palo Alto miestuose.

• **N. Zelandijos L. B. Krašto Tarybą** sudaro: Jonas Pečiulaitis — pirm., Jer. Žiginskis — vicepirm. ir išdininkas, Marija Malskaitienė — sekretorė.

Bilietai į Rudens Lapų Balių

Į tradicinį ALT S-gos Chicago, East Chicago ir Cicero skyrių rengiamą **Rudens Lapų Balių** kvietimus dar galima gauti pas šituos asmenis:

1. Račkauskas Vyt., 5113 W. Cermak Rd., Cicero 50. Telef. TO 3-5864.
2. Šimkus Mečys, 4259 S. Maplewood, Chicago 32, Ill. Tel. CL 4-7450.
3. Pocius Kazys, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. Tel. EX 7-9487.

Kun. Patlaba padovanojo bendrovės vedėjui Gribauskiui Lietuvos sidabrinį dešimtiltį. Iš kairės Gribauskas, kun. Patlaba ir bendrovės prezidentas Putrimas.

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad š. m. spalio mėn. pradžioje, Sibire mirė mūsų brangi sesuo

ANTANINA KARALIŪTĖ-DITKIENĖ.

Nepriklausomais laikais buvo baigusi Dotnuvos žemės ūkio Akademiją ir mokytojavo švėkšnos gimnazijoje. Į Sibirą buvo ištremta antru kart bolševikams okupavus Lietuvą. Ten pergyveno ir iškentėjo nepaprastą vargą prie miško kirtimo darbų. Atsiskyrė su šiuo pasauliu, palyginamai jauname amžiuje, nes buvo palaužta sveikata.

Liūdi broliai P. ir K. Karaliai su šeimomis

Grupė svečių, susirinkę į šv. Antano taupomosios ir skolinamosios bendrovės Ciceroj jubiliejų. Iš kairės: gen. konsulas dr. P. Daužvardis, LSS vyr. vadovė O. Zailskienė, p. Daužvardienė, Don Kuraitis, A. Mondeika, A. Šulaitienė, bendrovės vedėjas J. Gribauskas, Miss Lithuania Dalia Šulaitytė, prel. I. Albavičius, kun. J. Kubilius, J. Vaznelis, bendrovės prezidentas P. Putrimas, J. Verėga, E. Barkauskas ir M. Kupčinskaitė. Iškilimėse bendrovės vadovybė ir tarnautojai, atžymėjimui 40 metų sukakties, buvo apsirengę anų laikų mados rūbais.

ŠV. ANTANO TAUPYMO BENDROVĖ ŠVENCIA 40 METŲ SUKAKTĮ

Spalio mėnesį šv. Antano taupymo ir skolinimo bendrovė, Ciceroje, pasirinko savo 40-ties metų nuo įsisteigimo atžymėti. Visą tą mėnesį bendrovės tarnautojai dėvi ano meto rūbus. Taupytojai apdovanojami įvairiausiomis dovanomis. O spalio 20 d. mūsų Miss Lithuania Dalia Šulaitytė drauge su bendrovės valdytoju Juozu Gribausku iš helikopterio pabėrė gausybę balionėlių su centais ir doleriais.

Spalio 16-tos vakare bendrovės vadovybės pakviesti svečiai iš arti ir toli susirinko ištaikingoje bendrovės patalpose geros

telė, Vaznelis, Pilka sveikiniškai ir linkėjimais. Atsilankė ir LB vadai Jasaitis ir Vėbra. Miss Lithuania -- Dalia Šulaitytė buvo bendrovės apdovanojama rožėmis. Ji jau yra neatskiriama dalimi viso lietuviško aktyvumo netik Cicero mieste, bet ir Chicagoje. Svečiai vedėjo Gribausko ir prezidento Putrimo sutikti buvo mieliai bendrovės tarnautojų patarimuoti apie bendrovės gyvenimą ir istoriją. Aiškėja, kad bendrovė šiandieną jau turi per 25 milijonus dolerių indėlių, kad bendrovė be jokių svyravimų ištesėtų savo įsipareigojimus 1929-

Miss Lithuania Dalia Šulaitytė, dalyvavusi šv. Antano bendrovės jubiliejiname pobūvyje su solistu J. Vazneliu, kurį ateinančią šeštadienį chigagiečiai turės progos girdėti ALTS ruošiamame Rudens Lapų baliuje. V.A. Račkausko nuotraukos

ateities palinkėti. Iš New Yorko prof. Žilevičius džiaugėsi šia lietuviška įstaiga ir žadėjo pasakoti apie jos nuopelnus new-yorkiečiams. Kun. Patlaba bendrovei padovanojo Nepriklausomos Lietuvos sidabrinį dešimtiltį už bendrovės paslaugas lietuviškajai Cicero kolonijai. Geriausius linkėjimus išreiškė ir mūsų generalinis konsulas Chicagoje dr. Petras Daužvardis su poniu, trafiko teismo tvarkytojas teisėjas Wells, Cicero miesto assessorius Kimbarkas su poniu, pralotas Ignas Albavičius, populiariai Cicero daktarai Kanas ir Kisielius. Didžiulę puokštę rožių su linkėjimais įteikė bendrovės vedėjui ir Dirvos rėmėjai Agnė ir Antanas Petkai, Neatsilikę ir menininkai Kaupas, Rūkš-

Paraginkit savo pažįstamus užsipremeruoti DIRVĄ

30 metų depresijos metu, kad bendrovė suteikė per 500 paskolų naujesiems lietuviams ateiviams Cicero ir Chicagoje įsikurti, kad bendrovėje, kurioje lietuvių indėliai tesudaro 40%, daugumas tarnautojų yra lietuviai, kad aukštoje kontrolinės pareigose yra mūsų žinomoji menininkė-aktorė Rukuižienė, kad Vyr. LSS vadovė Zailskienė dirba čia, kad vedėjas Juozas Gribauskas yra netik duosnus visiems lietuviškiems reikalams, bet taip pat su poniu aktyviai dalyvauja lietuvių visuomeniniame gyvenime, kad kitas lietuviškojo gyvenimo šulas Povilas Putrimas yra bendrovės prezidentas, kad žymūs lietuviai Bernadišius, Mondeika yra bendrovės direktoriai, kad bendrovės sienas puošia lietuvių dailininkų Pautieniaus, Rūkštelės ir kitų darbai, kad kiekviena proga čia skamba lietuviška kalba ir lietuviška daina, tada žmogus supranti kaip toji bendrovė yra daug nusipelnusi lietuvių bei šiame kršte ir kaip nuoširdūs yra lietuvių linkėjimai šiai bendrovei toliau augti ir klestėti mūsų tarpe.

V.A. Račkauskas

Dirvos rėmėjai Agnė ir Antanas Petkai, kurių laidotuvių įstaigos skelbimas spausdinamas kiekviename Dirvos numeryje, į pobūvį bendrovės vedėjui J. Gribauskiui atnešė rožių puokštę.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

RUDENS LAPŲ BALIUS

Chicago skęsta bronzinių lapų fone, tarytum rudens sapne. Bet ne sapnas, o tikrovė įvyks š. m. spalio mėn. 27 dieną, 8 val. vakare jaučioje "VASA" SALĖJE (West 79 ir Hoyne pietinis kampas.)

Be Chicagoje rengiamuose baliuose įprastų kasdienybių, operos solistas Jonas Vaznelis, akomponuojant jaunam pianistui Alvydui Vasaičiui, meniškios dainos aidais nuoširdžiai nuteiks susirinkusiuosius svečius. Apie solistą Joną Vaznelį kompozitorius prof. Vl. Jakubėnas šitaip atsiliepia:

— Jono Vaznelio rečitalis Chicagoje sprendžiamai prisidėjo prie jo iškilimo į pirmąjančias vietas. Tai liudija jo muzikinio subrendimo ir skonio naudai: paveikti ir prišti klausytoją, vienam pačiam, vien savo asmenybės jėga.

Todėl, kas nori pasigėrėti žavios dainos grožiu, kas nori pajauti gyvą lietuviškosios dvasios jausmą ir malonų draugiškumą vyksta š. m. spalio 27 d. 8 val. vakaro į stilingą švedų Karaliaus vardo "Vasa" salę — West 79 ir Hoyne pietinis kampas.

Įėjimas 5 doleriai. Studentams 3 doleriai. Priedas: — užkandžiai, pyragaičiai ir kava nemokamai. Puiki šokių muzika. Didelė aikštė automobiliams.

ALT S-gos Chicago, East Chicago ir Cicero Skyrių Valdybos